

סודי ביותר
 עותק מס' למתוך 4
 151 דפים*

פ ר ו ט ו ק ר ל
 ישיבה נב/שלו של הממשלה
 ה' בשבת השלי"ד - 27.1.74
 (בשעה 09.00)

נכחו השרים:

- ג. מאיר - יו"ר, א. אבן (מאמצע סעיף 287), י. אלון (מאמצע סעיף 287 עד אמצע סעיף 290), י. אלמוגי, י. בורג,
- ח. בר-לב, (מאמצע סעיף 288), ח. גבתי (מאמצע סעיף 288),
- י. גלילי (מאמצע סעיף 288), מ. דיין, ש. הלל, ז. ורהמטיב,
- מ. חזני (מאמצע סעיף 287 עד אמצע סעיף 288), פ. ספיר
- (עד אמצע סעיף 289), ג. פלד, ש. פרט, מ. קול, ו. שם-טוב,
- ז. שרף.

- מ. זנבר - נגיד בנק ישראל (בסעיף 288)
- רב-אלוף ד. אלעזר - ראש המטה הכללי של צה"ל (מסעיף 289)
- מ. ארנון - מזכיר הממשלה
- א. אגמון - המנהל הכללי, משרד האוצר (בסעיף 288)
- י. ארקין - משרד האוצר (בסעיף 288)
- סא"ל א. בראון - לשכה שר הבטחון (מאמצע סעיף 287)
- מ. גזית - המנהל הכללי, משרד ראש הממשלה (מ' 289)
- א. גפני - משרד האוצר (בסעיף 288)
- ד. הלפרין - משרד האוצר (בסעיף 288)
- י. כסיף - לשכה שר המסחר והתעשייה (מאמצע סעיף 288 עד סופו)
- ג. להב - המנהל הכללי, משרד המסחר והתעשייה (מאמצע סעיף 288 עד סופו)
- חא"ל י. ליאור - מזכיר צבאי לראש הממשלה (מסעיף 289)
- מ. מנדלבאום - משרד המסחר והתעשייה (מאמצע 288 עד סופו)
- מ. ניר - סגן מזכיר הממשלה (בסעיף 288)
- ש. סרווקר - המנהל הכללי, משרד החקשורת (מאמצע סעיף 288 עד סופו)
- א. שומר - משרד המסחר והתעשייה (מאמצע סעיף 288 עד סופו)
- מ. שמגר - היועץ המשפטי לממשלה (מאמצע סעיף 289)
- רס"ן ג. זוהר - לשכה הרמטכ"ל (מסעיף 289)

- סדר היום:
- 287. סדר דיוני הממשלה עמ' 2
 - 288. הקציב הסובסידיות - תעריפי חקשורת עמ' 2
 - 289. ש א ל ו ת - תלונות נגד אלוף (מיל.) א. שרון עמ' 72
 - 290. המשא-ומתן בדבר הסכם להפרדת כוחות עם סוריה עמ' 148
 - 291. מכירת נשק עמ' 155

רשמו: י.מ. 2 - 36, 99 - 124
 ח.כ. 37 - 95, 126 - 156

* עמודים: 2-71, 73-124, 126-157א', 148-156 = 151 דפים

289. שאלות - התלונות נגד אלוף (מיל.) א. שרון וראיונותיו האחרוניםרה"מ הגב' ג. מאיר:

אני חושבת שאני צריכה לתת עכשיו מקום לשאלות.

יש שתי שאלות, אך אני מתקוממת נגד זה

ששאלות מתפרסמות בעתונות לפני שהן מובאות לכאן. אני חדלה להבין, למי

ולמה זה נחוץ, ומה עם הסדר הטוב ומה עם הטעם האסטטי שבדבר. מה היה

קורה חס וחלילה, אם השרים האלה היו מקבלים פרסומת יום אחרי-כן?

בדרך-כלל הודעתי שלא הייתי מקבלת שום שאלתה שמתפרסמת קודם בעתון.

השר ז. ורטהפיג:

האם פורסם שאני עומד להגיש שאלתה?

רה"מ הגב' ג. מאיר:

לא אתה, אך החברים קול ושם-טוב כן. אני

מאחלת לממשלה הבאה שתצליח לעקור מושגים

שהשתרשו בין חלק מחברי הממשלה. זה לא מכובד לפי דעתי, זה לא מכובד

לשרים וזה לא מכובד לממשלה, ובוודאי לא עוזר לעניין. אך העניין כה

חמור, שהפעם אעשה זאת. בהזדמנות זו אני אומרת עוד פעם, שכל שאלתה

שתתפרסם, כל זמן שאני יושבת בתפקידי פה, לא אתן שתישאל גם בממשלה.

אם זה לעתונים, אז יענו העתונים.

השר ו. שם-טוב:

גברתי ראש הממשלה, השאלתה שלי לא התפרסמה

בעתונות. שלחתי אותה בכתב ב-21 בחודש באמצעות

מזכירות הממשלה אל שר הבטחון. ישנה הודעה של צמוקי אתמול, כי אני

שיש לה סעיפים רבים מתכוון להעלות נושאים אחדים לדיון. אף פילה מהשאלתה שלי לא פורסמה

בעתונות.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

אני רוצה לתקן, כדי שלא תהיה אי הבנה.

אני לא מתכוונת לכך שהשאלתה צריכה להתפרסם

מילה במילה בעתונות, כדי שלא אעלה זאת בממשלה, אך מספיק שמתפרסם בעתונות

רה"מ הגב' ג. מאיר:

שחבר איקס ישאל שאילתה בממשלה. זה מספיק בעיני כדי שהענין יהיה פסול. או שחבר הממשלה מתכוון לענין, או שהוא מתכוון לפרסום. הממשלה אינה משרד לפרסום. יש משרדים שעוסקים בכך, ויש עתונים שעושים זאת בלי כסף, בעד תמורה - יש לכך תמורה, אך לא כסף. אז חבר ממשלה צריך לבחור, זה או זה, הענין או הפרסומת.

השר ו. שם-טוב: למען הדיון, לא אמרתי בעתונות שיש לי שאילתה, אלא שנושאים אחדים אעלה בממשלה. לא אמרתי אפילו איזה נושא. אני חושב שזה לגיטימי.

לגופו של ענין. בחודש נובמבר ביקרה הממשלה או מספר שרים ביקור בחזית הדרום - בפאיד. השרים נפגשו שם עם מספר אלופים של חזית עש הדרום, ועם אלוף הפיקוד. באותה פגישה, כאשר שמענו דווח על הקרבות במהלך המלחמה, הודיע האלוף גונן שתבע את פיטוריו של מפקד האוגדה אריק שרון. הפגישה הזו עם האלופים עשתה רושם קשה מאד על שרי הממשלה. האוירה, היחסים בין האלופים, השאירו עלינו רושם מדכא. אני זוכר שבישיבת הממשלה הראשונה לאחר הביקור הזה, אמרתי כי הפגישה עשתה עלינו רושם קשה מאד, אך לא העליתי את הנושא ולא את השאילתה, כי חשבתי שהדבר ימצא את פתרונו במסגרת הצבא. באותה פגישה הועלו האשמות ישירות על-ידי האלוף גונן נגד האלוף שרון, ובמרום יותר גם על-ידי ברן. מאוחר יותר הגיעו אלי ידיעות שלא ידעתי קודם, לפיהן האלוף גונן, אלוף הפיקוד, הגיש בקשה לפיטוריו של האלוף שרון ב-9.10 בעל-פה וב-20.10 בכתב, ובה העלה מספר האשמות חמורות ביותר פנגדן. אני רוצה להקריא את האשמות כפי שנמסרו לי, כדי שהדבר יירשם בפחשוקול הממשלה. איני מעלה את הנושא האישי של האלוף גונן, את צורת העברתו מתפקיד לתפקיד,

השר ו. שם-טוב

לאחר שתבע את פטוריו של אלוף האוגדה שהיה תחת פקודו. את הנושא הזה איני מעלה, אם כי הוא די מחריד.

האשמה הראשונה של אלוף גונן היא

"שהאלוף שרון לא מילא פקודה ביום ה-8 באוקטובר, להעביר כוח מסויים לרשות האלוף אדן (ברן), בעת קרבות הבלימה במיגזר גשר פירדמן, כוח זה לא הופעל כלל, והפעולה נכשלה תוך אבידות כבדות?"

האשמה שניה: "שהאלוף שרון פתח בלי אישור

בהתקפה ביום ה-9 באוקטובר, תוך מסירת הודעות בלתי נכונות לאלוף הפקוד. בהתקפה זו אבדו כ-20 טנקים על צוותיהם ולא תושג דבר".

האשמה שלישית: "שהאלוף שרון לא מילא פקודה

מפורשת שקיבל ערב הצליחה, ובכך השפיע על כל מהלך המלחמה. הפקודה היתה לכבוש גיזרה של ארבעה קילומטרים לאורך התעלה, ליצור ראש-גשר, ולהבטיח את שני הצירים המובילים לראש-הגשר, והמוצבים הסמוכים. לפי תכנית זו היה על האלוף שרון להבטיח את הצירים ולאפשר לאוגדת האלוף אדן לעבור את התעלה ולכבוש את השטח ממערבה. כתוצאה מאי מלוי פקודה זו ומסירת הודעות בלתי נכונות על המצב בשטח ועל היערכות הכוחות, תפסו המצרים שוב את הצירים וחסמו אותם, והיה צורך לכבשם שנית תוך אבידות כבדות. תפקיד זה בוצע על-ידי אוגדת האלוף אדן. כתוצאה מכך התעכבה אוגדת אדן ב-36 עד 40 שעות - עיכוב שהיו לו השלכות מרחיקות לכת על המצב בעת הפסקת-האש"

האשמה רביעית: "שהאלוף שרון לא ביצע

פקודה לכבוש מוצב מסויים ממזרח לתעלה".

השר ו.שם-טוב

האשמה חמישית: "שלא מילא את תפקידו

כראוי כאשר ניגש לבסוף לכבוש מוצב זה ב-20/21 באוקטובר, על-ידי כך שלא תיגבר את הכוח התוקף כראוי, לא סיפק לו כוח אש ארטילרי מתאים, ולא פיקח על התכניות. מוצב זה לא נכבש, דבר שסיכן את כוח צה"ל ממערב לתעלה".

אלה ההאשמות. שאלתי את שר הבטחון, ואני

חוזר ושואל: למה לא מונה עד כה קצין-בודק אשר יקבע את העובדות ויברר את ההאשמות, שאיני יודע אם הן נכונות או בלתי נכונות. לאחר פרסום הראיון של אלוף שרון ב"מעריב" השבוע, שהוא ראיון שאין כמוהו מבחינת חומרתו, מבחינת חומרת הדברים שיש בו, לו היה כאן היועץ המשפטי לממשלה, הייתי שואל אותו, האם העקרון של טוב-יודיצה אינו חל על אלוף-מלואים, שרק עכשיו פשט את מדיו, וזאת כאשר כל מהלך המלחמה עד לסוף שלב הבלימה נמצא בועדת חקירה? כיצד מרשה לעצמו אריק שרון לקבוע כבר אתה מיהם האשמים ולהבוע את פטורי הרמטכ"ל? באותו ראיון מודיע האלוף שרון מפורשות שהוא מודה כי לא מילא אחר פקודות שניתנו לו. הוא אף פיתח תאוריה שעקרונית הוא יכול לא לקיים פקודה. אני רוצה לשאול אם הדבר החל על פקיד בכיר בממשלה, שאינו יכול למסור פרטים ועדויות על דברים שנודעו לו בחוקף תפקידו, אינו חל על אלוף, אשר יכול להוציא לעתונים החלטות ושקולים של הרמטכ"ל, וזאת כאשר שר הבטחון הודיע לפני כמה שבועות שאפילו לממשלה לא צריך להביא חלוקי דעות אופרטיביים במטכ"ל, תשובתו זו של שר הבטחון ניתנה בעקבות שאלה ששאל השר הלל. נדהמתי לקרוא באותו ראיון, כי מזה שנים שצה"ל איבד את תכונתו העיקרית. אני מתפלא מדוע לא הוזכרה הממשלה שזהו מצבו של צה"ל, ובצה"ל אין יותר משניים-שלושה

מפקדים אשר יכולים להוביל אוגדה ויחידות לקרבות.

לאחר הראיון אני רוצה להציע ולשאול את שר

הבטחון, האם אינו מוכרח לומר לממשלה, מה הצעדים שמוכרחים לנקוט כדי שהצבור יראה שישנה משמעת בצה"ל ואי אפשר לעשות בו דברים שאסור לעשותם? האם אין מקום לפנות לוועדת חקירה משפטית אשר תבדוק את האשמותיו של האלוף שרון, אשר האשים את הפקוד העליון של צה"ל בהאשמות חמורות ביותר? מצד שני, יש האשמות כבדות מאד נגדו. הנאשם הפך למאשים. האם אין מקום לוועדת חקירה משפטית אשר תבדוק במי האשם? ב. אם אין מקום לוועדה זו, האם אי אפשר להרחיב את סמכויותיה של ועדת החקירה של השופט אגרנט, כדי שתחקור את כל שלבי הלחימה, ולא רק עד שלב הבלימה?

./.

השר מ. דיין:

גם ביחס לראיון עם ה"ניו-יורק טיימס", גם
ביחס להאשמות אלוף גונן נגד שרון וגם ביחס
לראיון האחרון שנתן שרון, אמרתי לומטכ"ל, שצריך לנהוג לפי עצות
והנחיות של היועץ המשפטי.

השר ו. שם-טוב:

של הצבא ?

השר מ. דיין:

לא, של הממשלה. היום שרון הוא חבר-כנסת.
הסמכות המשפטית של הצבא מקבלת הנחיות מהסמכות
המשפטית של הממשלה. גם על הראיון ל"ניו-יורק טיימס", גם על האשמותיו
של גונן, שרצה לעשות משפט לשרון, וגם על הראיון של שלום - באשר
לצד המשפטי, צריך לנהוג לפי הנחיות היועץ המשפטי של הממשלה.

סגן רה"מ י. אלון:

ועדת חקירה אינה ענינו של שמגר.

השר מ. דיין:

אני שומע את ההצעה הזו לראשונה כאן. אם כך,
תחליט הממשלה, ואין מה להפנות זאת לשר הבטחון.
אם זוהי הצעה לממשלה, זו אינה שאילתה, אך צא אם זוהי שאילתה, במידה
שאני נוגע בדבר, צריך לנהוג לפי הנחיותיו של שמגר. אם הממשלה רוצה
לדון בכך, זה לא ענינו של שר הבטחון.

השר ו. שם-טוב:

למה לא מונה קצין בודק ?

השר מ. דיין:

קצין בודק זהו חלק מההליך המשפטי. אני בקשתי
לפעול לפי ההנחיות ולפי עצת היועץ המשפטי

לממשלה.

השר מ. קול:

ראשית כל, אני רוצה לומר לראש הממשלה כי
 מה שכתוב ב"ידיעות אחרונות", שאני עומד
 להגיש לממשלה כשאיילתה, אינו השאיילתה שלי. אני עומד להגיד שאיילתה
 לגמרי אחרת, ולא אחת.

בישיבת הממשלה ביום ה-20.1 השנה, שאלתי

על חוות-דעתו של היועץ המשפטי לממשלה לאחר שנתפרסמו הראיונות של אלוף
 שרון בחו"ל. ראיתי בכך דבר חמור ביותר מבחינת המצב של צה"ל והמוראל
 שלו. שאלתי את שר הבטחון, והוא ענה מה שענה, עכשיו. מכיוון שלא קבלתי
 תשובה, אלא שהיועץ המשפטי צריך למסור חוות דעה, כתבתי ליועץ המשפטי

לממשלה, וקבלתי ממנו תשובה ב-24.1, שבה כתבו: "תלונתו של האלוף גונן הועברה
 על ידי ראש המטה הכללי לטפולה של ועדת החקירה הפועלת בראשותו של נשיא בית-
 המשפט העליון. אין לכן יסוד לחשש שהטענות המועלות במכתב תשקענה אל השכחה,
 כדברייך במכתבך."

לאור האמור לעיל לא אתייחס כמובן לפרטי הטענות

המועלות במכתבו של מר אבנרי, אך רואה אני להוסיף כי האלוף שרון הגיב
 בשעתו בכתב על מכתב התלונה. תגובתו של אלוף שרון נמצאת בידי הרמטכ"ל."

אני רוצה לדעת מהי חוות דעתו של היועץ

המשפטי לממשלה בעניין זה, אשר נמסר לרמטכ"ל. פניתי אל היועץ המשפטי

לממשלה בעקבות מכתב שקבלתי מחבר-הכנסת לשעבר מר אורי אבנרי, שאלתי

אותו לגבי התלונה של האלוף גונן. קבלתי ממנו תשובה שלקמן, ואני

מצטט מתשובתו של היועץ המשפטי לממשלה: "התלונה של האלוף גונן הועברה

על ידי הרמטכ"ל לוועדת החקירה הפועלת בראשותו של נשיא בית-המשפט

העליון. אין לכן יסוד לחשש שהטענות המועלות במכתב תשקענה אל

שכחה כדברייך במכתבך."

הוא כותב גם שהאלוף שרון הגיב על מכתב התלונה,

ותשובתו של האלוף שרון נמצאת בידי הרמטכ"ל.

השר מ.קול

לפי מיטב ידיעתי, התשובה אינה יכולה לספק, כי ועדת אגרנט אינה בית-משפט, ואת תלונת האלוף גונן יש לבדוק בבית-דין צבאי. ועדת אגרנט לא תוציא מסקנות משפטיות על סמך הקירה משפטית, אלא היא עוסקת במלחמה, עד סוף שלב הבלימה, ואילו חלק מההאשמות מתייחסות לתקופה מאוחרת יותר. כפי ששמעתי, הפרקליט הצבאי הראשי המליץ להעמיד את אריק שרון לדין, וכפי ששמעתי גם היועץ המשפטי לממשלה הסכים לחוות דעת זו, אך כעבור זמן התחרט. אני רוצה לדעת כיצד נוהגים אצלנו.

אל מי מופנית השאלה הזו?

השר מ.דיין:

אליך.

השר מ.קול:

התכתבת עם שמגר, ואתה שואל אותי?

השר מ.דיין:

על-ידי כך שמעבירים את הנושא לוועדת אגרנט, הוא מדצא את קבורתו.

השר מ.קול:

בשבילי שמגר ולא שר התיירות הוא הסמכות, הקובעת כיצד לנהוג בעניינים משפטיים.

השר מ.דיין:

אני רוצה לדעת למה שמגר נתן חוות דעת כזו. אם הוא הציג זאת, אני רוצה לדעת למה הציג

השר מ.קול:

ולמה התחרט אחר-כך.

+2

השר מ. דיין:

תשאל אותו.

השר מ. קול:

השאלה האחרונה שלי היא זו: מה שאמר חבר-

הכנסת שרון בשני הראיונות האחרונים שלו ביום

שישי, ב"מעריב" וב"ידיעות אחרונות", שהוא תובע לפטר את הרמטכ"ל שהוא הסמכות העליונה בצה"ל, זהו לדעתי הדבר החמור ביותר שקרה. עוד לא קרה כדבר הזה מאז קום המדינה. מכיוון שבדבר כזה לא קרה מעולם, והוא עלול לערער כל דבר, כל מוראל גם של המשפחות וגם של צה"ל, כי אם הרמטכ"ל אשם במה שמאשים אותו שרון, וצריך לפטר אותו, - יכול כל חייל לומר שלפי מצפוננו הוא יכול לנהוג כך או אחרת. אם זוהי המציאות וזהו הרמטכ"ל של צה"ל, הרי גם אם העניין כולו נתון לוועדת אגרנט, - האם ראש הממשלה אינה חושבת שהממשלה בישיבתה היום צריכה לומר את דעתה בנידון? בעצם הופתעתי, כי חשבתי שתניחי הצעה על שולחן הממשלה.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

ממה הופתעת?

השר מ. קול:

חשבתי שתבואי לכאן ולפני כל דבר אחר תגידי,

חברי השרים, קרה דבר כזה וכזה, ואני

חושבת שהממשלה צריכה לקבל החלטה ביחס לאמון שיש לה לרמטכ"ל.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

אתה שואל, ואתה גם קובע פסק-דין.

הזמנתי את הרמטכ"ל להיות נוכח גם בחלק הזה

של הישיבה. יכול להיות שעשיתי טעות שנתתי לך רשות לשאילתה, ואתה מרשה

לעצמך להוציא פסק-דין, על מה שעשיתי או לא עשיתי. כאשר אתה תהיה

ראש-ממשלה, תדבר בראש, תניח הצעות, ואת השאילתות תשאיר לסוף. מה

שאמרת על התנהגותי אינו לגיטימי, ואין לך כל הצדקה להוציא נגדי

פסק-דין.

השר מ. קול:

לא הוצאתי שום פסק-דין, רק שאלתי.

השר מ. דיין:

שר התיירות כתב מכתב לשמגר, הוא קיבל ממנו תשובה. שמגר אומר שהמליץ להעביר את תלונתו

של גונן אל ועדת אגרנט. אומר שר התיירות, שהוא יודע כי שמגר חשב קודם אחרת, ואחר-כך שינה את דעתו. איני יודע אם שמגר שינה אחר-כך את דעתו. הוא פנה אל היועץ המשפטי, קיבל את תשובת היועץ המשפטי, והיועץ המשפטי לא אמר שאינו מכיר את העניין ולא הופתע ממנו, אלא שהמקום הוא ועדת אגרנט.

השר מ. קול:

היועץ המשפטי כתב לי במכתבו, כי הפציא את חוות דעתו לרמטכ"ל. אני רשאי לשאול את

הרמטכ"ל
באמצעות שר הבטחון, כי את הרמטכ"ל איני רשאי לשאול ישירות, - מה קרה עם חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה?

השר מ. דיין:

אבקש מהרמטכ"ל להשיב.

השר ו. שם-טוב:

יש לי תוספת של שאילתה אל שר הבטחון: איני מתייחס לקטעים מן הראיון של שרון ל"מעריב", בהם הוא מסתמך על שיחות עם שר הבטחון, אך יש כאן התקפה על צמרת צה"ל שאינה יכולה לענות לשרון במאמר ב"מעריב". מה מציע שר הבטחון לעשות, כדי להגן על צמרת צה"ל?

השר מ.דיין:

זו לא השאלה. אם תשאל מה ראיתי לנכון לעשות, אומר

כי ראיתי לנכון לעשות שני דברים : א. להביע

דעתי. דבר שעשיתי עוד לפני ששרון מסר את הראיון - לפני שבועיים שלושה

בעתונים, ועל-כך קראה את דברי, שבהם אני מביע את אמוני ברמטכ"ל

ובפקוד העליון של צה"ל. אפרתי כי אני מכיר את המועמדים פרמטכליים,

ואיני רואה צורך להעביר את הרמטכ"ל מתפקידו. ליותר מזה כדי לטפל

בשרון, שהיום הוא חבר-כנסת, לא עשיתי. אני הצעתי לפנות אל היועץ המשפטי

לממשלה ולשאול אותו לחוות-דעתו. ~~אז~~ בתור דוגמה: נניח שאמרת שלמקיד

בכיר אסור לגלות סודות, ואילו לשרון מותר. אין לי הסתייגות מכך

שיעמידו אותו לדין על-כך, אם היועץ המשפטי יקבע כך. יילכו לכנסת

ויבקשו להסיר את חסינותו של שרון, כדי שאפשר יהיה להעמידו למשפט,

וייפתח משפט, שבו וודאי יקח את תמיר כעורך-דין, ואליו יקראו לכל אחד

כדי להוכיח אם זה נכון או לא נכון וכולי. כדי לדעת אם צריך לעשות את

הצעד הזה, אני מעדיף ששמגר יאמר כן או לא. במשך כל כהונתי כשר הבטחון,

אף פעם לא בקשתי שלא למצות את הדין בנושא בעל משמעות משפטית, אלא בקשתי

תמיד להתייעץ עם שמגר, ולנהוג לפי חוות דעתו. למערכת השפוט הצבאית אין

בין-דין גבוה לצדק משלה. עד לדרג מטוים היא עצמאית, וממנו ואילך

היא חלק ממערכת השפוט הכללית. זה חל גם על הראיון ל"ניו-יורק טיימס",

גם על התיק של גונן וגם על הראיון של אתמול, אם מדובר בצעדים משפטיים.

אם לא מדובר בצעדים משפטיים, אז הראיון היה

ביום ששי. במשך כל השבת והלילה הייתי עסוק. מה שיכולתי לעשות הוא לפרסם

בעתונות את מה ש בקשתי לפרסם. בניסף כמג שעשיתי מיום ו' ועד עתה, אין

לי שום הצעה אחרת, פרט למה שאמרתי בשמי ומה שבקשתי משמגר. אם הנושא

מובא לדין בממשלה, אהיה שותף לכל מה שיוחלט כאן. את דעתי על התקפותיו

של שרון אומר, אם יהיה דיון.

רה"מ הגב' ג.מאיר: לפני שאבקש מהיועץ המשפטי להביא את חוות דעתו על העניינים המשפטיים שנשאלו כאן, אני רוצה להביד מילה על הופעותיו של האלוף אריק שרון. אני כמו יתר החברים, לא באתי אחמול לארץ. היו מלחמות, אני מתארת לי שאחרי כל מלחמה, ולו גם המוצלחת ביותר, היו בירורים בין האנשים במטכ"ל, והיו דעות שונות. שערוריה כזו כפי שאנו עדים לה, אינני זוכרת. לא הרעיונות בעתונות חוץ ולא הדבר המזעזע שקראנו ב"מעריב" השבוע, גם לא פקודת-היום שלמעשה קוראת לחיילים למרי. הוא לא אומר זאת בפירוש, אך היא נותנת להם את כל הנמוקים מדוע אינם צריכים להכיר בפקוד של הצבא. הוא אומר דברים איומים במעריב, ביודעו שקצינים בשרות אינם יכולים להופיע איתו בוכוח. אני מקווה שבשם הממשלה כולה יוגד בין היתר גם לרמטכ"ל, לא להכנס לוכוח עתונאי עם אריק. אך אין לי שמץ של ספק שאני מבטאה את רגשי-לב והכרת-לב כל החברים היושבים סביב השולחן הזה, של אמון מלא ברמטכ"ל שלנו והערכה על כל מעשיו לפני המלחמה ובתוך המלחמה. יש עתה ועדת חקירה, אינני יודעת מה היא תגיד עליה, אינני יודעת מה תגיד על הרמטכ"ל, - אינני יודעת מה תגיד בכלל. אבל הממשלה הזו אשר יושבת סביב השולחן הזה חושבת כך. דרך אגב, הכרנו את בר-לב בתור רמטכ"ל. איזו גסות-לב, איזו חוצפה לדבר כך על בר-לב. ועוד פעם דרך-אגב, בהיותי חברה במזכירות המפלגה, מיד לאחר ששת הימים, אם אינני טועה היתה זו בשבילי השיחה הראשונה עם אריק, ידעתי שישנו שם כזה, אך הוא בא אלי לדבר בשצף-קצף על מישהו שהוא חשב שעלול להיות מועמד כרמטכ"ל. אלוף בצה"ל ולא מישהו שאינו ידוע ואין רקורד של מעשיו. הוא בא אלי בשצף-קצף, לומר למען-השם - רק לא הוא. אז שאלתי אותו - בכלל, כאילו אני ממנה רמטכ"לים - אולי תוכל להמליץ מי כן? והוא אמר: מה זאת אומרת? מי כן? חיים בר-לב. ואז כמעט לא הכרתי את חיים בר-לב. זה לא

רה"מ הגב' ג. מאיר

מנע ממנו לעבור כעבור שלושה חודשים, ולדבר איתי באותו שצץ-קצף נגד בר-לב. מותר לו לחשוב שהוא היחיד שאין כמוהו ולא תיו ולא יהיו רמטכ"לים בצה"ל, כל עוד לא יהיה אריק שרון הרמטכ"ל. אך בצורה כזו? אני לא רוצה להשתמש כאן במילה יותר חריפה. בלי כל מעצור כלפי חוץ וכלפי פנים, וכפי בחורים בצבא ואידאולוגיה של אי מלוי פקודות? אני מבינה שיכול להיות מקרה של אלוף או לא של אלוף, של אלוף במלואים בוודאי, אשר בא אל הרמטכ"ל ואומר שמה שהוא מציע ~~הוא~~ נוגד את מצפונו ולא ימלא אחריו. אם הוא משרת בסדיר, יש פרוצדורה מה עושים איתו. אם הוא איש מלואים, אני מתארת לי שיש גם כאן איזו ~~שטח~~ שהיא פרוצדורה, אבל בצורה כזו? לפתח אידאולוגיה? מדוע היא טובה רק לאריק שרון ולא לכל קצין בצבא? רק לו יש פיקודים? אני מתארת לי שגם לטרן, גם למ"פ, יש פיקודים. הוא מחליט מה טוב למדינה ולפקודים ובוחר לו איזו פקודה ימלא ואיזו פקודה לא ימלא. הוא יתן את התופש הזה גם לפיקודים? הוא הוכרז כמלך ישראל, בסדר. כאשר נעבור לשיטה של מלוכה, הוא יהיה או שלא יהיה מלך ישראל. מלך לא צריך לבחור. אך הפקרות כזו? אין זה סוד שהוא חושב שחובה עליו לשמור. אין איש, איני יודעת מדוע בחר באחד או בשני אנשים, אולי גם זה על-פי התור, ואיני יודעת מה יהיה בעוד חושש או בעוד שלושה שבועות.

מה שהיה לפני שלושה חודשים.

טגן רה"מ י. אלון:

רה"מ הגב' ג. מאיר: וכך מדברים על מפקדים שהיו, על הרמטכ"ל שישנו. אנו עוד בתוך מלחמה. מה זה? איזו צורה זו בכלל? אין כאריק שרון במדינה, אשר אומר שמה שאסור לכל אחד אחר בשטח זה, מותר לו. הוא חבר-כנסת, הוא יכול לדבר. גם כן, יש לי ספק אם זה בסדר שבישיבת

הכנסת הוא צועק: אבל המטכ"ל החליט כך. אם זה מותר לחבר-כנסת, איני יודעת. הוא נכנס לחיים המוליטיים ביד שמאל לפי דעתי, אך זהו ענינו. אבל כך? מה זה? דורש את פטוריו של הרמטכ"ל. מה זה אומר, שצריך לסטל את צה"ל וישנו רק איש אחד שיוכל לעשות זאת, ואריק שרון זה האיש. אך מסיבות מוליטיות לא יתנו לו זאת. זאת אומרת שכולנו קצת בוגדים, מפני שענין מוליטי יותר חשוב בשבילנו מאשר צה"ל, יותר חשוב מאשר בטחון המדינה. נגד הממשלה יכול הוא לדבר כל מה שהוא רוצה, ועוד ידבר, עוד נשמע ממנו גם בכנסת, אך היות ופגע ברמטכ"ל, אני רוצה שזה יהיה לגמרי ברור, מה שהממשלה חושבת, ואריק שרון אף פעם לא הובא לפני הממשלה כמועמד לתפקיד הרמטכ"ל, כדי שהממשלה תאשר אותו. זוהי עובדה. גם הוא לא נולד אתמול. היו שרי בטחון בעבר, יש שר בטחון עכשיו, והוא לא הובא בתור מועמד לתפקיד הרמטכ"ל. לעומת זאת היו רמטכ"לים וישנו הרמטכ"ל, וראינו אותו בהצגת ענינים, ואני מקרוב מאד ראיתי אותו במלחמה, ואין לי שום סמכות לשפוט על צעדים צבאיים, אך אני מאחלת למדינת ישראל שהרמטכ"לים להבא לא יהיו פחותי ערך בכל המלנים, דבר שכולנו יכולים להיות שופטים לגביהם, - אלה מוסר, אמת ואחריות. יכולים להיות לו כל הדברים הטובים, והוא יכול להיות הגנרל הטוב ביותר, אך אם אלה אין לו, אז אולי בצבא אחר, אך בצה"ל לא. אני רוצה שהרמטכ"ל ירגיש שהממשלה מלווה אותו בהרגשות אלה.

הייתי אומרת לרמטכ"ל, אל חיקה ללב מה שאמר שרון,

אך יש אנשים שקוראים זאת ואינם מכירים את הרמטכ"ל. אבל אלה שמכירים אותך, חושבים כפי שאמרת.

אני מחכה לתשובה.

השר מ.קול:

חכה רגע, לאיזו תשובה?

רה"מ הגב' ג.מאיר:

התאחדות הצעירים

שר הבטחון שאמר כי התשכ"ל יתן לי תשובה.

השר מ. קול:

גם אתה, קול, אינך הממונה לשמור על הצדק, הישר והמוסר. אין תיק כזה בממשלה ואין התנדבות

רה"מ חנב' ג. מאיר:

לתיק כזה. אז בבקשה ממך.

אני לא מבקש תיק כזה, אך אני רשאי לבקש תשובה.

השר מ. קול:

אתה רוצה לבקש זאת עוד פעם, תגיד זאת עוד פעם.

רה"מ חנב' ג. מאיר:

אני פונה אל היועץ המשפטי, אני מצטערת על שהסתתי

את הדעת ולא בקשתי אותך לבוא לתחילת הישיבה. נשאלו פה שאלות: א. על חזנהגותו של האלוף שרון בכלל, למשל הראיון שנתן ל"מעריב", האם העקרון של טוב-יודיצה אינו חל על-כך, היות והועדה חוקרת הרבה דברים שבהם נגע; ב. עזתך שהיתה, מה לעשות עם התלונות שהיו נגדו על אי מלוי מקודות, שהוא עצמו מודה כי לא מילא אותן; ג. האם אתה חושב שועדת החקירה שהיו לה "טרמט אוף רפרנס" די ברורים, לחקור את השלב שעד הבלימה, צריכה לחקור גם זאת. לא הכנסנו לתוך ה"טרמט אוף רפרנס" שלה את הנושא של ברור טענות והאשמות בין אלופים ובין מפקדים בכירים, כי לא עלה על דעתנו שיש צורך בכך, אך האם לפי תשובתך לשר קול, בה הודעת כי העברת את החומר לועדה, האם זוהי האינסטנציה הנכונה כדי לדון בכך, מבלי לשנות את ה"טרמט אוף רפרנס" שלה, או שיש מקום לועדה משפטית מיוחדת.

אתן קודם את רשות הדבור לרמטכ"ל, כי אולי גם

לכך יהיה ליועץ המשפטי מה להעיר.

הרמטכ"ל ר / א ד. אלעזר: אם מותר לי, לפני שאני עונה על השאלות שנשאלו כאן, אני רוצה להודות לך ראש הממשלה על מה שאמרת. אני סבור שההאשמות שאריק שרון הטיח בי הן רצופות סלופים, ולגבי חלקן הגדול אריק יודע שהן סלופים. לכן איני נרגש מהבקורת הזו, אך בוודאי שאיני שווה-נפש לגביה, ולכן חשוב לי לשמוע מה שאמרת לי. כאשר כתוב בעתון שהרמטכ"ל צריך להתפטר, נחוץ לו לשמוע את מה ששמעתי ממך.

אשר לחשובות: א. לא עקבתי בדיוק אחר דבריו

של השר שם-טוב, כלומר לא יכולתי לעקוב אחר כל תאריך ופרט, אך מתוך שמיעת הדברים, אני יכול לומר כי הם חופפים פחות או יותר את התלונות שהוגשו לי על-ידי האלוף גונן. האלוף גונן הגיש תלונה ב-13 לנובמבר, אשר התייעצתי בנוגע אליה עם מר שמגר, ובעצתו בקשתי מגונן תלונה יותר מדוייקת ומפורטת, ואמנתי^א התלונה היותר מדוייקת ומפורטת קבלתי ב-20 לנובמבר, ובתלונה המפורטת הזו יש מספר ארועים שבהם היו הפרות חמורות של פקודות, וכפי שאמרתי, הן דומות לאלה שהזכיר השר שם-טוב, וביניהן התקפה שאלוף ~~הפיקוד~~ ניסה פעם-פעמיים לעצור, הוא לא הצליח בכך, ואבדו לנו בנסיון זה 20 טנקים על צוותיהם בשטח האויב, היעד לא נכבש, ולפי טענות אלוף הפיקוד היתה זו התקפה מיותרת. יש עוד מספר האשמות על מקרים כאלה, שבהם נגרמו לנו אבידות והשתבשו משימות.

כאשר קבלתי את התלונה היותר מדוייקת,

העברתי אותה לפרקליט הצבאי הראשי, והפרקליט הצבאי הראשי המליץ לפני למנות קצין חוקר. בקשתי ממנו להתייעץ עם היועץ המשפטי לממשלה, ובמכתבו אלי הוא כותב שהביא את דעתו לפני שמגר, ודעתו של שמגר היתה דומה. הדבר הזה לא סיפק אותי, ובקשתי שיחה עם שמגר. היתה לי שיחה איתו, ובה אמר לי את הדברים הבאים, לפי סיכום שרשמתי לפני בעת השיחה: כי המלצתו של הפצ"ר (פרקליט צבאי ראשי) נכונה ואין הוא פוסל

הרמטכ"ל ר / א ד. אלעזר: אם מותר לי, לפני שאני עונה על השאלות שנשאלו

כאן, אני רוצה להודות לך ראש הממשלה על מה

שאמרת. אני סבור שההאשמות שאריק שרון הטיח בי הן רצופות סלופים, ולגבי חלקן הגדול אריק יודע שהן סלופים. לכן איני נרגש מהבקורת הזו, אך בוודאי שאיני שווה-נפש לגביה, ולכן חשוב לי לשמוע מה שאמרת לי. כאשר כתוב בעתון שהרמטכ"ל צריך להתפטר, נחוץ לו לשמוע את מה ששמעתי ממך.

אשר לתשובות: א. לא עקבתי בדיוק אחר דבריו

של השר שם-טוב, כלומר לא יכולתי לעקוב אחר כל תאריך ופרט, אך מתוך שמיעת הדברים, אני יכול לומר כי הם חופפים פחות או יותר את התלונות שהוגשו לי על-ידי האלוף גונן. האלוף גונן הגיש תלונה ב-13 לנובמבר, אשר התייעצתי בנוגע אליה עם מר שמגר, ובעצתו בקשתי מגונן תלונה יותר מדוייקת ומפורטת, ואמנתי^א התלונה היותר מדוייקת ומפורטת קבלתי ב-20 לנובמבר, ובתלונה המפורטת הזו יש מספר ארועים שבהם היו הפרות חמורות של פקודות, וכפי שאמרתי, הן דומות לאלה שהזכיר השר שם-טוב, וביניהן התקפה שאלוף ~~ה~~ ^{הפקוד} ניסה פעם-פעמיים לעצור, הוא לא הצליח בכך, ואבדו לנו בנסיון זה 20 טנקים על צוותיהם בשטח האויב, היעד לא נכבש, ולפי טענות אלוף הפקוד היתה זו התקפה מיותרת. יש עוד מספר האשמות על מקרים כאלה, שבהם נגרמו לנו אבידות והשתבשו משימות.

כאשר קבלתי את התלונה היותר מדוייקת,

העברתי אותה לפרקליט הצבאי הראשי, והפרקליט הצבאי הראשי המליץ לפני למנות קצין חוקר. בקשתי ממנו להתייעץ עם היועץ המשפטי לממשלה, ובמכתבו אלי הוא כותב שהביא את דעתו לפני שמגר, ודעתו של שמגר היתה דומה. הדבר הזה לא סיפק אותי, ובקשתי שיחה עם שמגר. היתה לי שיחה איתו, ובה אמר לי את הדברים הבאים, לפי סיכום שרשמתי לפני בעת השיחה: כי המלצתו של הפצ"ר (פרקליט צבאי ראשי) נכונה ואין הוא פוסל

הרמטכ"ל וא/ ד.אלעזר

את חוות דעתו המשפטית. יחד עם זאת, הוא התייחס לקטע ממכתבו של אלוף שרון, בו הוא מבקש כי הנושא ייבדק בדרך של בירור סיכומי המלחמה, ולא בדרך משפטית. מר שמגר אמר לי כי גם זוהי אפשרות.

לי לא נראתה האפשרות של בירור במסגרת

סיכומי המלחמה, וסיכמנו באישור של מר שמגר, כי אפנה אל ועדת אגרנט ואבקש ממנה להיות+ ועדת החקירה שתבדוק גם את הנושא הזה, וזאת משום שהדברים היו בחודשים נובמבר-דצמבר, כאשר צה"ל היה נתון בעצומה של כוננות ומתיחות, ולא חשבתי שיהיה זה טוב למנות ועדת חקירה נוספת, ולהתחיל בטפול משפטי באריק שרון. חשבתי שבועדת אגרנט יש פתרון לכך, כי יש בה טפול גם בצד המשפטי והיא גם מבטיחה שלא יהיה פרסום יתר ופגיעה במוראל הצבאי באותם הימים.

נפגשתי עם מר אגרנט, שוחחתי איתו והעברתי

אליו את החומר בצרוף מכתב. קבלתי ממנו תשובה שהועדה סיכמה כי תדון בבעיות של מתן פקודות, ציות לפקודות ודווה על בצוען עד לגמר שלב הבלימה. בהתאם לכך הנושא הנזכר בסעיף א' לתלונה והמתייחס לאירועים מיום 9.12.73, שייכים לנושאים שהועדה החקור בהם. ב. יצויין בהקשר זה כי הועדה לא תיכנס לדיון בשאלה, אם מן התבונה הצבאית היה לתת פקודה זו או אחרת. ג. הועדה תדון בנושא הנזכיר לעיל בבוא הזמן, לפי סדרי העבודה שהיא קובעת לעצמה. ד. מובן מאליו שחקירת הועדה אין בה כדי למנוע נקיטת צעדים אחרים, המתחייבים מן החוק.

התשובה הזו היא חלקית, כלומר עוסקת רק

בחלק מהתלונות של האלוף גונן ולא בכלן, כי חלק מהתלונות מתייחס לשלב שלאחר הבלימה, - שלב הצליחה ולאחר שלב הצליחה.

הרמטכ"ל ר/א ד. אלעזר

סיכמתי עם מר שמגר שנמתין עד אשר ועדת
אגרנט תמסוק לגבי חלק מההאשמות שהועלו במכתב, ואחר-כך נחליט אם
בעקבות זאת יש למנות קצין בודק-חוקר, או ועדת חקירה נוספת. זהו
הספול שהיה בתלונות, והחומר נמצא בידי ועדת אגרנט.

מה"מ הנב' ג. מאיר: מאיזה תאריך תשובתו של אגרנט אליך?

הרמטכ"ל ר/א ד. אלעזר: מה-26.12.

השר ז. שרון: מהו התאריך הנחשב כגמר שלב הבלימה?

הרמטכ"ל ר/א ד. אלעזר: כגמר שלב הבלימה בפקוד דרום צריך
לדעתי להחשב תאריך ה-14.10. זוהי ההתקפה
של האחרונה של המצרים עלינו, ולמחרת היום עברנו להתקפת נגד. אך חלק
מהתלונות של האלוף גונן, אולי החמורות שבהן, מתייחסות לתאריכים שבין
ה-19 ל-20 לחודש.

בעקבות מאמרו של האלוף שרון, שבו הוא מודיע
על-כך שלא מילא פקודות במלחמה הזו, אני מתכוון לשקול מחדש בהתייעצות עם
מר שמגר, אם מותר לנו להמשיך ולחכות עם החלק השני של האשמות אלוף
גונן עד לאחר גמר חקירת החלק הראשון על-ידי ועדת אגרנט. לי נדמה שצריך
לחקור את החלק השני על-ידי קצין בודק, כפי שהמליץ בפני בתחילת הפרשה
הפרקליט הצבאי הראשי.

באשר לשאלתו של השר קול על הראיון של האלוף

הרמטכ"ל ר/א ד.אלעזר

שרון, לפי הוראת שר הבטחון, קבלתי את חוות-דעתו של מר שמגר בנדון.

הראיונות של יום שישי האחרון?

השר ש.פרט:

לא, הראיונות ל"ניו-יורק טיימס".

הרמטכ"ל ר/א ד.אלעזר:

באשר ל"הרפורט" אמר שרון כי מעולם לא דיבר עם העתונאי, אך במקרה מה שהוא כתב זוהי

רה"מ הגב' ג.מאיר:

אמת.

זה מופיע בעתון במרכאות, כצוטט.

השר נ.פלד:

אני מדבר על הראיון הראשון ל-ניו-יורק טיימס.

הרמטכ"ל ר/א ד.אלעזר:

בעקבות המאמרים האלה ובעקבות סירובו של האלוף

שרון למסור עדות לאיזה שהוא קצין בודק, ועדת חקירה או קצין מברר,

סיכם מר שמגר שהוא ישוחח עם אלוף שרון ולאחר מכן יגיד לי את חוות-

דעתו. השיחה התקיימה ובעקבותיה קבלתי את חוות דעתו של מר שמגר,

שהינה ארוכה למדי. אקריא מתוכה את הסעיף החשוב ביותר: "לאור הנסיבות

האמורות, הריני ממליץ כי תקרא לאלוף שרון ותודיע לו כי שוקל אתה אם

יש מקום לנזוף בו בשל הדברים אליהם התייחסתי בסעיף 3(ב) לעיל. שקול

הדעת אם ליתן נזיפה או לאו, נתון מבחינה משפטית בידך בלבד, ובנסיבות

מקרה זה תוכל להפעיל את שקול הדעת, לכאן או לכאן, רק לאחר שאלוף שרון

ישמיע את דברו בפניך?

הואיל וגם מר שמגר לא הגיע למסקנה חד-

משמעית, שאלוף שרון ראוי לנזיפה, קראתי לאלוף שרון והיתה לי איתו שיחה.

הרמטכ"ל ר/א ד.אלעזר

קראתי לו את הדברים בעל-פה ולא בכתב, והוא הבטיח לי שיותר לא יתן ראיון, הבטחה שלא קיים, הן בראיון נוסף שנתן לפני שחרורו והן בשני הראיונות בהם מסר דברים שהוא ידע בחוקף תפקידו. אם מותר לי באותה הזדמנות, אני רוצה להגיב גם על מה שנכתב באשר להאשמות נגדי. אמרתי בראשית דברי, אני סבור שהראיון רצוף סלופים הן בענין הבקורים בחזיתות והן לגבי דברים אחרים. אלוף שרון יודע היטב שמצבו של הרמטכ"ל באמצע הקרב שונה ממצבו של שר הבטחון. הרמטכ"ל צריך להיות קשור כל הזמן עם חיל-האוויר, עם חיל הים, עם פקוד הצפון, עם פקוד הדרום ומכשירי הקשר. ובכל זאת הצלחתי כל יום בלי יוצא מכן הכלל להיות פעם בצפון ופעם בדרום, ועל-פי רוב בשתי החזיתות גם יחד. הייתי גם במפקדות האוגדות, ומצאתי גם זמן כדי ללכת לשטח הן לברן והן לאריק, ואף לחטוף אש לתוך החליקופטר. אני חושב ששני דברים מהיבטים תגובה, לא הספקתי לדבר על-כך עם שר הבטחון, אך לדעתי הם מחייבים את תגובתו, את תגובתי או את תגובת שנינו.

האחד הוא תורת מלוי הפקודות של אריק.

אני יודע שאריק נוהג כך בכל הקריירה שלו. הקריירה שלו רצופה הפרות משמעת, חלקן חמורות, חלקן ידועות וחלקן אינן ידועות.

האם הן מופיעות בתיק שלו?

השר י.בורג:

לא עיינתי בתיק שלו, איני יודע.

הרמטכ"ל ר/א ד.אלעזר:

הוא מכיר אותו אישית.

רה"מ הגב' ג.מאיר:

התפיסה הזו בהכרח מחייבת תגובה. הטענה

הרמטכ"ל ר/א ד.אלעזר:

השניה שלו, שאגב מתחילה להפוך לנוסחה מקובלת

בצבור, שיש פוליטיזציה בצה"ל. ~~הממשלה~~ זוחי טענה המופרכת מן המציאות לחלוטין, כי מספיק לעיין בהשתייכותם המפלגתית של אנשים ששתחררו לאחרונה מן הצבא, כמו ראש אכ"א, ראש אג"ם ואחרים, כדי להבין שלא היתה פוליטיזציה כאשר מינינו אותם, ואין פוליטיזציה במה שנוגע לאלופים של היום. איננו בודקים את כרטיסי המפלגה שלהם, אך אפשר להוכיח כי אינם עשויים מעור אחד - ממפלגה אחת. לצערי המונח הזה של פוליטיזציה ומלחמות גנראלים מסולף, כי במלחמה הזו/היתה מלחמת גנראלים בפקוד צפון, לא היתה מלחמת גנראלים בפקוד מרכז, לא היתה מלחמת גנראלים בפקוד בחיל-האוויר, לא בחיל-הים לא בחיל השריון. מלחמת גנראלים היתה במקום אחד וסביב איש אחד, וזו היתה בעצם מלחמתו של גנראל אחד בחבריו. חוץ מזה לא היו מלחמות גנראלים.

השר מ. דיין: בענין הפוליטיזציה : וודאי שלדבר הזה אין

שום שחר, גם במתן הדרגה, גם במנוי וגם

בהצבה של אלוף, - לא עלה על דעתו של מישהו לשקול מתוך שקולים פוליטיים.

אם הפוליטיזציה החלה בדרג של סגני-אלופים, אני אומר זאת בהומור,

איני יודע זאת. אריק לא רצה להשתחרר מהצבא לפני חצי שנה. המגמה שלו

היתה שהקידום הבא שלו יהיה לתפקיד הרמטכ"ל. אני רוצה לברך את השר

קול על ששימש כאן פה לאורי אבנרי. כאשר לא רצינו להשאיר את שרון בצבא,

העלה אורי אבנרי הצעה מיוחדת על סדר היום, מדוע אין רוצים למנות

את שרון לתפקיד הרמטכ"ל, ומונעים מהאיש המוכשר ביותר למלא את התפקיד

הזה. אורי אבנרי בא להגן על שרון בכנסת.

השר מ. קול:

דברתי על מכתב מסויים של אורי אבנרי ועל
עובדות מסוימות.

השר מ. דיין:

מכתב כן, עובדות איני יודע.

השר מ. קול:

קבלתי את המכתב, אתח יודע.

השר מ. דיין:

אני יודע את המכתב, לא את העובדות.
לא הייתי מתלהב להיות פה לאורי אבנרי פה.

אך זה ענין של טעם,

כאשר אריק דיבר איתי, הוא אמר לי כי הוא מוכן
להיות אלוף פקוד דרום, כדי להגיע לתפקיד הרמטכ"ל, הוא שאל אותי מה הסכוי
שיש לו להגיע לתפקיד הרמטכ"ל, ואמרתי לו כי הסכוי הוא אפס. אמרתי לו:
מה שעשית הוא, שהלכת למערכת הבחירות, ועסקת במישור הפוליטי בצורה
אינטנסיבית, ועכשיו אתה שואל מה יהיה אם תתפטר מהברות בכנסת ותחזור
לצבא, ומה הסכוי שתהיה רמטכ"ל? מי שבוחר במערך הפוליטי, הופך להיות
אישיות פוליטית. אריק שרון היה היחיד מבין כל האלופים שהשתחררו, שלא
רצה לעזוב את הצבא. השאלה היתה אם בכלל עולה על הדעת שלאחר שמישהו
השתחרר מהצבא והלך למערכת הבחירות, הקים "לכוד", ועסק בפעילות
פוליטית אינטנסיבית - לא חשוב למען איזו מפלגה - יכול לומר שכל זה
לא קרה, ועכשיו יהיה א-פוליטי, וכל זה יהיה מחוק. לא אמרתי לו שבגלל
השקפתו הפוליטית הדבר אינו אפשרי, אלא בגלל עצם פעילותו הפוליטית.
עד כאן בקשר לנקודה הזו.

היוע"מ לממשלה מ. שמבר: אתחיל מהסוף, כי זהו הנושא הקצר ביותר. בכל
 הנוגע לוועדת הקירה, היינו הזיקה בין מה שכתוב
 במאמרים ביום שישי ב"מעריב" וב"ידיעות אחרונות" לבין פעולת ועדת
 הקירה, - יש לי פגישה עם הוועדה היום בשעה 3.00, ולא הייתי רוצה
 להקדים לדבר על-כך, כי הודעתי ^{שבבנותי} לפעול תוך קשר עם הוועדה, בנושאים
 הקשורים. היום בשעה 3.00 אקיים פגישה עם הוועדה, ולא הייתי רוצה
 להקדים ולהתייחס לכך. ++

אני רוצה ~~ללכת~~ ללכת אחורה, אל תחילת
 הטפול בנושא שרון. אני חושב שאפשר לפתוח תיק על הנושא.

(המשך רשם י.מ.)

היוה"מ לממשלה מ. שמגר:

הנושא הראשון שהועבר לטיפולי היה ענין פירסום המאמר ב"ניו יורק טיימס". לפי מיטב זכרוני לא נחמנה אז קצין בודק. היתה פגישה בין הרמטכ"ל ובין אלוף שרון. כאשר ראיתי שיש קשיים בדבר הזה - אסביר מיד מה הם הקשיים שראיתי - החלטתי שאשמע מה הן טענותיו לגבי העובדות שנובעות לכאורה מן המאמר. סיכמתי את חוות דעתי. מהרבה טבות הייתי מעדיף שלא ידונו רק בקטע של חוות הדעת, אלא בחוות הדעת כולה, כי זה נותן התרשמות מדוייקת יותר. לגבי ההצעה שלי על נזיפה אדמיניסטרטיבית,

הואיל ומבחינה משפטית, לאור פסקי-הדין של בית-המשפט העליון, אין אפשרות לנזוף באדם אלא לאחר ששומעים את דבריו, לאחר שדבריו נשמעים על ידי מי שצריך להחליט, לכן נקטתי בניסוח זה, שהרמטכ"ל לפני שהוא מחליט, צריך לשמוע אותו. לקחתי בחשבון שעלולה לבוא פנייה לבית-המשפט ^{הגבוה} לצדק. הייתי רוצה להיות בטוח שהפעולה הנעשית מעוגנת בחוק. הסברתי לרמטכ"ל מהי הפרוצידורה בקשר להחלטה אם לנזוף או לא לנזוף באדם. על פי החוק בעל הסמכות לכך הוא הרמטכ"ל.

המלצתי על שורה של הצעות נוספות הנוגעות לתופעה בכללותה. אבל ^{כאמור} רצוני לראות את הדברים בכללותם. אעיר רק זאת. ההתרשמות שלי היא שאין זו תופעה פרטית אלא תופעה שצריך לפעול לגבי שרשיה, כדי להפסיק אותה בעודנה באבה. היה ברור לי שתופעה זו היא חמורה מאד והיא נמצאת באותו מישור בו נמצא הנושא של פירסום ידיעות, נושא שנמצא לדיון בפני הממשלה. הגשתי הצעה של תקנון, ואני מקווה שהענין יגיע לדיון.

זה יהיה נסיון. אין אף פעם ערובה החלטית

למנוע תופעות מסויימות, אבל אצאצאצא יש לעשות הכל כדי לצמצם אותן. מה שחשוב הוא שיש להבחין כאן בין שני סוגים של ידיעות

היוה"מ לממשלה מ. שמגר:

המתפרסמות בעתון. אשר לסודיות, הרי הנושא מוגש לצנזורה, והצנזורה מטפלת במאמר של יום ששי בדברים שהם בגדר סודי או לא סודי. אבל בכך אינו מתמצה העניין. כי יש גם ידיעות שאינן סודיות, אבל שהגיעו לעובר צבור עקב שירותו. זה נוגע גם לחיילים עקב מילוי תפקידם, לפי סעיף 27 לחוק בטחון המדינה. צריך לזכור גם את הרקע הזה, שאנשים לא יעשו שימוש בידיעות שהגיעו אליהם עקב מילוי תפקידם, גם אם אין הן יכולות להיות מסווגות כסודיות, וגם אין הצנזור יכול לפסול אותן בהוקף סמכויותיו לפי החוק.

המסקנה שלי לגבי נזיפה אדמיניסטרטיבית

ולא נקיטת אמצעים בבית דין צבאי: הסתבר לי שעצם מתן הראיון נבע לכאורה מתוך טעות, כיון שהמראיין הופיע במקום בלויח אלוף משנה בידיעה דובר צה"ל, וטענה שרון היא שלא עלה על דעתו בנסבות אלה שהראיון הוא אסור.

באתי בהשגות לגבי עצם חוכן הדברים, כי

מתן הראיון כשלעצמו איננו עדיין היתר לדברים, כגון תקיפת דרגים שונים של הפיקוד.

הנושא של חלונתו של גונן הובא לידיעתו בשלב

מוקדם. קשרתי את הדבר הזה באופן טבעי עם המהלכים שהוחלט עליהם על ידי הדרגים המופקדים על כך, כולל הממשלה, לגבי הפרטים הנובעים מן המלחמה.

הייתי ער לכך כי כאשר הוצע שיעשו החקירים

במסגרת צה"ל - בר נתן וודאי זוכר את הדברים האלה - הדבר הזה נעשה באופן לגיטימי, לא רק מטבות פוזיטיביות, כדי לקבוע מהו המהלך שננקט במקרה מסויים ולהפיק מזה לקחים, אלא גם כדי לגבש את כל המהלכים החקירתיים המתנהלים במסגרת הצבא.

ועד כמה שצדקתי בדבר הזה, ראיתי שוב כאשר קראתי

מכתבו של שרון לרמטכ"ל. גם הוא מתכוון להגיש חלונה. היום ברור שיטנם מפקדים נוספים שעומדים להגיש חלונות. לא ראיתי טעם - כאשר

היוה"מ לממשלה מ. שמגר:

מונתה ועדת-חקירה ממלכתית, כאשר צריכים להתקיים התחקירים - שמפקדים בכירים יתחילו להגיש תלונות. במסגרת זה"ל ישנם 30 מפקדים. היה ברור לי שהתלונות באות לא רק משרון אלא ממפקדים אחרים שהיה להם קשר עם מפקד זה או אחר. לכן ויתרתי. אני חושב שזה היה מהלך טוב ואינני מצטער עליו, שאנחנו נבוא בנושאים הקשורים במלחמה לוועדת החקירה הממלכתית, ואת יתר הדברים, לא בתור תלונות הדדיות נגד מפקד אוגדה זו או אחרת, יש שני מפקדי אוגדות - אלא נברר אותך במסגרת הצבא, שכתוצאה מזה יכולים להיות תהליכים משפטיים בעקבות התחקירים, יכול להיות שמישהו יועמד לדין על רשלנות או שתבוא העברה של מישהו מתפקידו או ציונו של מישהו לשבח. כל הוריאציות יכולות לנבוע מהחקירה על ידי ועדת החקירה הממלכתית או מהתחקירים של הצבא. אבל הכנסת הצבא לאוירה, שבה בודקים עשרות תלונות של מפקדים, היחה לדעתי הרסנית. על כך שוחחנו כאשר הרמטכ"ל אמר שהוא רוצה

להפגש עם נשיא בית המשפט העליון כדי להעביר את הדברים לוועדה.

במכתב זה עלה שאנחנו נתחיל כאן להתדיין בכך

שכל מפקד יגיד כמה חרוגים היו מפני שהוא מילא פקודה או לא מילא.

גם לאלוף פיקוד הדרום היו השגות.

אם אני בא לסכם את הנושא, אני רוצה להבהיר

בין המאמרים שפורסמו ביום ששי שרוצים לטפל בהם תוך מגע עם ועדת

החקירה לבין התלונות שהוגשו.

קבלתי מכתב משר התיירות, בו הוא הביע חש

שמה הדבר ישקע בשכחה - אני חושב שזה היה הביטוי ששר התיירות השחמש

בו - ראיתי מקום להעמיד אותו על כך שהדבר לא נשכח, אלא נבדק היטב

על ידי הרמטכ"ל, כדי שיבוא לפורום הנכבד של ועדת החקירה

מבלי להביא לפיצול של הנושא.

פירושה הרחבת סמכויות.

השר י. בורג:

השר ז. ורהפטיג:

אם תהיה הפגישה, וועדת החקירה תאמר שהיא מוסמכת לפי ה"טרמס אוף רפרנס" שלה

לדון רק במה שקרה עד תקופה זו וזו ולא שבוע או שבועיים אחרי כן - האם אתה חושב שתגיש לממשלה הצעה שתרחיב את ההסמכה לוועדה כדי שלא לפצל את העניין? ההתחלה נעוצה, נאמר, בראשית אוקטובר, ההמשך בא ב-18 לאוקטובר, אי אפשר לפצל את החקירה. האם תמצא לנכון, בהתאמה עם ועדת החקירה, להגיש הרחבת הסמכתה או אתה חושב שהסמכות שישנה להם מספיקה כדי לחקור בכל העניינים הללו? מוטב שתהיה ועדה אחת.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

כאשר הבאתי לפני ועדת החוץ והבטחון של

הכנסת את החלטת הממשלה להקים ועדת חקירה

משפטית על פי החוק של ועדות חקירה וקראתי לפניהם את ה"טרמס אוף רפרנס", אנשי "ליכוד" לא הצביעו והם הודיעו שלא ישתתפו בהצבעה בנקודה זו. מה שבגין וחבריו דרשו, שלא תהיה הגבלה זו רק עד הבלימה. הם רצו שהוועדה תטפל בכל הדרך של הצבא. חברים של הוועדה ואני טענו שלא יתכן שוועדת חקירה משפטית תטפל בצעדים צבאיים אופרטיביים. זאת אומרת שהדבר הובא גם בצורה די בולטת לוועדת החוץ והבטחון של הכנסת, שה"טרמס אוף רפרנס" של הממשלה כתובים כך שהוועדה הזאת צריכה לבדוק מה היו ההכנות של צה"ל למלחמה, מה היה לפני פרוץ המלחמה ועד הבלימה. גם זה לידיעתך. נדמה לי שהיית אפילו נוכח באותה ישיבה.

השר נ. פלד:

לגבי הראיונות של שרון ביום ששי נדמה

לי שמתעוררות שתי בעיות: א) האם דבריו

הם פגיעה ב"סוב יודיצה" מבחינת ועדת החקירה של אגונט? ב) האם

זוהי פגיעה מבחינת גילוי סודות? האם לפני שקיים החקנון הזה,

שדברת על אודותיו, אי אפשר או אין חובה לתבוע את שרון לאחריות על

גילוי סודות?

אתן דוגמה. נניח שאדם שהיה שגריר

בארצות הברית, יגלה שבועיים או חודש אחרי שהוא התפטר מתפקידו -

יגלה בראיון עיתונאי פרטי משא ומתן על רכש בארצות הברית - האם על

השר נ. פלד:

זה אי אפשר להעמיד אותו למשפט או אין חובה להעמיד אותו למשפט?
 הרי האלוף שרון מגלה בפומבי מהלכים צבאיים ושיקולים של מהלכים
 צבאיים ושולח את זה ממש לאויב? האם הדבר הזה אינו מחייב להעמיד
 אותו לדין על גילוי סודות צבאיים?

השר י. בורג: אם יש ויכוח, גם אני רוצה לדבר.

השר י. גלילי: חרמטכ"ל כבר ענה על מה שהיה בחפקיד.

השר ח. בר-לב: החופעה הזאת, שאנחנו עדים לה ודנים בה
 כרגע, היא חמורה ביותר. והיא אינה חמורה
 רק לגבי אדם או ממלא תפקיד כזה או אחר, אלא היא חמורה מבחינת
 ההשלכות שיש לה על הצבא, ולא רק על הצבא.

מאותם תראיונות שליום ששי עברו בקושי

יומיים. ואני יכול לומר לכם, שהרבה מאד קצינים התקשרו אתי ואמרו:
 מה יהיה פה? עד מתי אתם תתנו לבן אדם הזה להשתולל מבלי לומר דבר ברור?
 אני חושב שדרך הטיפול שלנו עד כה היתה בהחלט בלתי עונה על הצרכים.
 לאריק שרון יש בויכוח כזה יתרון גדול, והוא בכך שאין לו שום מעצורים.
 ואם נשאיר את הטיפול לתגובות אישיות שלי או של מישהו אחר, יש לו בזה
 יתרון, אין לו שום מעצורים, בעת שלכל אחד מאתנו יש מעצורים.

לא אומר בפומבי את כל מה

שאני חושב עליו. וודאי לא אסקר בתיאורי. גם לא אומר בפומבי את
 כל אותם הדברים שבהם אני חושב כי הוא שגה והוא עשה לא כפי שצריך
 היה לעשות.

לכן אני חושב שלמען הצבא ולמען הישוב

צריך הטיפול בדבר הזה להיות מאתגאממלכתי ומשפטי. בראיונות שלו
 ביום ששי וגם בראיונות הקודמים הוא נעשה מבקר ומלא טענות בארבעה
 תחומים: א) הפוליטיזציה בצבא, שלדבריו התחילה בתקופתי ושהיא לא היתה

השר ח. בר-לב:

בזמנו של יצחק רבין, אבל בתקופתי היא התחילה והיא הגיעה לשיאים בתקופתו של הרמטכ"ל הנוכחי. (ב) הוא טוען שחלה התאבנות במחשבת צה"ל, שבמקום לחשוב שמנו את יהבנו בפלדה, בכמויות.

השר ז. ורמט"ב:

על זה מותר להתווכח.

השר ח. בר-לב:

איני אומר מה מותר ומה אסור, אלא אני

אומר מה מופיע שם.

(ג) הוא מעלה תפיסה חדשה למשמעת בצה"ל; בעצם

זוהי תפיסה שהיא בנויה על אי-מילוי פקודות. (ד) הוא מבקר ומתווכח

עם מהלכי המלחמה האחרונה.

מכל הסוגיות הללו נראה לי שועדת אגרנט

יכולה לגעת רק בדבר האחרון, במלחמה עד סוף שלב הבלימה. ביחס לשלשת

הדברים האחרים אני חושב ששר הבטחון צריך לומר את דברו. מדובר על

תקופה של שנים - ארבע שנים שבהן הייתי אני הרמטכ"ל ושנתיים של

הרמטכ"ל הנוכחי. במשך שש השנים האלה היה דיין שר הבטחון.

את דעתו על הפוליטיזציה שמענו. אני רוצה

רק למען הקוריוז לומר, שכל האלופים האלה שהיו בתקופתי ושהתקדמו

בתקופתי ובינתיים השתחררו, אם מישהו הלך לפוליטיקה, הרי כולם הלכו

לגח"ל.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

זוהי פוליטיזציה! אי אפשר להגיד שאין

זו פוליטיזציה!

השר ח. בר-לב:

לא אני מניתי ראש אג"ם ולא אני סלקתי אותו.

משה אמר: אם אתה מתעקש, אתה יכול להחליף

אותו. לא החלפתי אותו.

השר מ. דיין:

פשוט מפני שאינך יודע להתעקש!

השר ח. בר-לב:

את אריק קידמתי ואת צ'יץ קידמתי

מאלוף משנה לאלוף. מפקד שריון בטיני,

ראש אכ"א וכל המפקדים שהשתחררו בזמני, לא הלכו לפוליטיקה. השלישיה
הזאת שהלכה לפוליטיקה - כך קרה שכולם הלכו לגח"ל.

יש לי חומר בענין הפוליטיזציה. דיין

אמר כאן את דבריו.

בענין התאבנות מחשבת צה"ל ותפיסת המשמעה

בצה"ל, אני חושב כי אחרי הראיונות האלה שר הבטחון, שיש לו אחריות
מיניסטוראלית לצבא, צריך לומר את דברו.

בענין המהלכים במלחמה עד הבלימה, לזה

חיכנס באופן טבעי ועדת אגרנט.

אשר לחלונתו של האלוף גונן, אני חושב שהטיפול

עד עכשיו לא היה נכון. יטלח לי היועץ המשפטי, יש כאן חלונה, ובצבא

יש תהליכים לחלונות, ולא צריך ועדת חקירה, שעד כמה שאני זוכר, אין לה

מעמד של ראייה משפטית, אלא צריך קצין בודק. ואם יש עוד אנשים שמגישים

חלונות, אפשר לברר. איני יודע אם היום אפשר להוציא את זה מועדה

אגרנט וללכת בתהליכים הנורמליים. מכל מקום אני חושש שאם זה יישאר

במסגרת של ועדת אגרנט, זה ייבלע בתוך כל המסקנות. וודאי שתהיינה לוועדה

מסקנות.

מה שאני קצת מתקשה להבין הוא, אם יש

חלונה של אלוף - ובמקרה זה של אלוף פיקוד, כי כאשר גורודיש כתב את

חלונתו, היה עדיין אלוף פיקוד - איך אפשר לא להביאה לדין,

אם קצין בודק והפרקליט הצבאי הראשי מוצאים את החומר כראוי להתברר

בפני בית הדין.

בסיכום צריך לפי דעתי שר הבטחון לומר

את דעתו בשלש הסוגיות האלה, הנוגעות לא רק למלחמה אלא לתקופת ששת חשנים

שבה הוא מכהן כשר הבטחון.

השר ח. בר-לב:

הדבר האחרון הוא ענין הפיסח המשמעת.
אם לא תהיה לזה תגובה, תהיינה לזה השלכות אדירות. אריק אומר,
שפקודה שהוא מקבל ממפקד קובעת אצלו במאמר שלישי. הייתי רוצה
לראות את אריק, כאשר מפקד חטיבה אצלו היה שוקל את טובת הפיקודים
שלו ומצפצף על פקודותיו.

השר ז. ורהפטיג:
עכשיו הוא כבר איננו בצבא, הוא אומר זאת
כאזרח.

השר ח. בר-לב:
הוא מודה בפומבי שכך נהג כמפקד בצבא.
הוא מודיע היום, שבוע אחרי שחרורו מהצבא,
שכך נהג בהיותו בצבא. ולא רק סתם הוא אומר זאת. אלא כאשר המראיין
שואל אותו: הפרת פקודות? הוא אומר: אוהו! לדעתי זהו דבר שאינו
יכול להשאר בלי תגובה. אני יכול לומר את דעתי יפה מאד. במצב
נורמלי יכול בענין זה הרמטכ"ל לפסוק וזה יכול להתקבל. במצב הזה זה
אינו יכול להתקבל. כי הרמטכ"ל הוא אחד השותפים לדברים שהתרחשו אליבא
דאריק.

לפי דעתי צריך שר הבטחון לומר בסוגיה זו
את דעתו הברורה. לא שוחחתי עם שר הבטחון בסוגיה זו, אבל קשה
לי מאד להניח ששר הבטחון מסכים^{עם} אריק, שהיתה פוליטיזציה בצבא ושש
שנים צה"ל עסק רק בהשגת יותר טנקים ויותר תותחים ושמשבת צה"ל
התאבנה ושצריך לזרוק את הצנחנים מצה"ל.

רה"מ הגב' ג. מאיר:
שכחת את הטענה שזרקו את הצנחנים לטובת
השריון.

השר ח. בר-לב:
זהו חלק מהמחשבה. אני רוצה לדווח לממשלה:
בהקופתי שני מפקדי צנחנים "מסולקים"
מניתי לאלופים, האחד מוטה והשני חפקה; קבלתי אותם כאלופי
משנה ועשיתי אותם אלופים. שני הצנחנים האלה לא עברו אפילו את צואר

השר ח. בר-לב:

השריון, בכל אופן לא בחקופתי, אולי רק בשנתיים האחרונות.

איני אומר עכשיו מה שיש לי לומר על כל דבר

שהוא אמר. בראיון שהוא נתן לפני המלחמה, עם שחרור א' שלו מהצבא, אם

איני טועה, שואל אותו המראיין: מה היחסים שלך עם בר-לב? הוא אמר:

יש לי הערכה רבה אליו. כמו שלא התרשמתי אז מההערכה שלו, כך איני

מתרשם עכשיו מהזלזול שלו.

בר-לב לא לקח ללב.

השר מ. חזני:

השר ח. בר-לב:

השאלה היא לא זו. הוא מאשים. יש לו "סטנדינג",

יש לו מונטין בחלקים מסויימים של הצבור.

אם הוא אומר פוליטיזציה והתאבנות המחשבה ושזו "המשמעת" שצריכה להיות

בצבא, ואין על זה הגובה מוסמכת, אני חושב שזה יגרום נזק ישיר מאד

לצבא.

אשר לצד המשפטי, אני בהחלט מציע לבדוק בחומרה,

אם אחרי הדברים האלה שלו ב"מעריב" וב"ידיעות אחרונות" אין מקום לתבוע

אותו לדין - לא על זה שהוא עבר על עבירות בטחונות, כי מה הצנזורה

היתה צריכה לפסול כל דבר שיש בו משום עבירה בטחונות, ויש כמה דברים

שאינני מבין למה לא פסלו - אלא על שקצין פרשה לעצמו שבוע אחרי שחרורו

לנתח מהלכים צבאיים ולמתוח בקורת כזאת בצבור.

זהו דבר אחד בתחום המשפטי.

דבר שני: האם אין מקום להעביר את התלונה

של גורודיש לפטים משמעתיים משפטיים פשוטים בצבא ולא לסמוך על זה

שקעבור חצי שנה במסגרת של עשרים מסקנות של ועדת אגרנט תהיה עוד

מסקנה אחת כזו או לא תהיה?

בענין החסינות של הכנסת, צריך לבוא ולהגיד,

שעומדים להעמיד אותך לדין על כך ועל כך. אם יוותר על החסינות - יפה.

אם לא יוותר, הרי גם זה אומר דרשני.

השר י. בורג:

אמרו חז"ל: עבירה גוררת עבירה. וכאן כל

המלפולים הם תוצאה ממצב, שמצד אחד הופיע

ילד פלא, ומצד שני הוא מתנהג כמו

. enf^ant terrible

ואחרי כן התוצאות הן שאנחנו באמצע בין הדברים הללו. זוהי תוצאה מחטא קדמון אחד, שהרשו לו איזה מעמד-ביניים: כן צבא וכן פוליטיקה. אנחנו צריכים להיות ריאליסטים ולראות את

המצב כפי שהוא. "נתגלשנו" מתוך רוח טובה. הכנסנו את עצמנו

למצב זה מתוך כוונה טובה. הכוונה הטובה היתה, בתקופת בחירות לא

ללכת יותר מדי בחומרת הדין. כך אני מבין את השיקולים שהיו.

מתברר שיש ענינים, שאם - לפי דברי אנשי המוסר - אתה טועה בבניית קיר

ומחטיא למטה ביסוד בסנטימטר אחד, הרי ככל שהקיר הוא גבוה יותר,

נעשים מזה אחרי כן מטרים והקיר אינו ישר. כך אני רואה את המצב

היום כתוצאה מהדברים שהיו.

מה לדעתי אין לעשות. אני חושב כי לבוא

היום בהצעה להסרת חסינות הכנסת בנושא כזה - זה לא יהיה דק שמן

למדורה אלא זה יהיה דלק דליק ביותר כפי שאני יכול לתאר. החסינות

בתור שכזו אינה רכוש פרטי של חבר הכנסת. הכנסת בתור שכזו צריכה

להצביע. כל חבר כנסת מובן לומר כמעט כל דבר, נדמה לי בלי יוצא מן

הכלל, שנחוץ לדעתו כדי שהוא ימלא בנאמנות את התפקיד הצבורי שלו,

אשר למענו הוא נבחר. ואני יכול לתאר לי מה יהיה, אפילו אם יהיה

יושב ראש מצויין לאותה ישיבה בכנסת, מה יהיה אם אחרי כן יחליטו זה

כן לפרסם מהישיבה וזה לא לפרסם, שחלק זה של הישיבה יהיה בלי הצבור

או עם הצבור. אני מציע שאנחנו לא נפתח בקלות דעת דלת, שמאחוריה

עומדות הרבה הפתעות לא נעימות.

עכשיו נלך הלאה. נקח את המושג של

"קצין בודק". מה צריכה להיות כבר דרגתו של קצין בודק של אלוף,

על מנת שיהיה בודק ?

השר י. בורג:

אני הולך כבר הלאה.

השר י. גלילי:

אתה הולך ומחסל את כל האפשרויות עד

שתגיע למסקנה של מהן צל"ש.

השר י. בורג:

זה בטוח, אבל איני יודע למי.

השר ז. ורהפטיג:

אל תזכיר, גלילי, את הויכוח בינך ובין

בן גוריון.

השר י. בורג:

אני מציע שבענין זה נהיה מאד מאד זהירים.

מפני שהרי אין זה דבר מינורי, אלא זה

נוגע לשטין, ליסודות, הן במשמעה, הן באידיאולוגיה והן ביחס-אנוש.

כל הדברים הללו הם בפקעת אחת עצומה. וכל מי שבודק אלוף זה או

אחר, כל מי שבודק את האלוף הזה, הוא צריך להתייחס לאלופים ג', ד'

וה' בנוגע למסכת האשמות. אני חושב כי זוהי קמטת פנדורה המפורסמת

במהדורת 1974. ושוב אני אומר: לא כדאי להתחיל בזה.

מה נשאר ? לדעתי צריכים לעשות כאן שני

דברים. אני מקווה שהיועץ המשפטי לממשלה לא יגיד שיש ניגוד ביניהם.

(א) יש כאן תלונה של גונן. הוא אדם המרגיש

שנעשה לו עוול. יתכן שאין הוא צודק, יתכן שהוא כן צודק. הוא במסגרת

הצבא. הוא בא בתלונה. ביחס לתלונה כזאת יש דפוסים בחוקה, בתקנון

של הצבא.. האיש הוא בשירות פעיל של הצבא. אני מבדיל כאן בין

גונן, גם אם זה נוגע לשרון, ובין שרון גופא הכותב מאמרים ונואם

נאומים. יש כאן "קרונפרינץ" (יורש עצר) אם לא מלך. כאן איני

יודע מה לעשות.

מה ששייך לתלונה של גונן, מגיע לו שידונו

בתלונתו. זוהי זכותו. לדעתי זכות זו אי אפשר לשלול ממנו.

עכשיו אני מדבר על הענין השני, על התיאוריה

השר י. בורג:

הפילוסופיה מהי כן ומתי לא לקיים את מצוות המשמעת. כאן איננו צריכים לאשר אחד לשני, שהאידיאולוגיה של אי-מילוי פקודות בצבא היא דבר חמור עוד יותר מאשר אי-מילוי הפקודות עצמו. אי-מילוי פקודה היה פעם או פעמיים. אידיאולוגיה של אי-מילוי פקודות מתמשכת, והיא יכולה להיות מדי פעם, מחר ומחרתיים.

את העניין של אי-משמעת אנהנו צריכים להעביר

לוועדה אגרנט הוך הרחבת סמכויותיה. ההרכב הזה שהציעה ראש הממשלה בשעתה נתקבל באהדה גדולה מאד בצבור.

ר"מ הגב' ג. מאיר: זה נתקבל יפה. אבל הפעם אין זו זכות שלי.

רק נשיא בית הדין העליון מרכיב לפי החוק

את הועדה.

השר י. בורג:

אני מודה שנכשלתי במסירת אינפורמציה בלתי מודיעינית. הייתי אומר: הצבור קיבל יפה

את הועדה הזאת בהרכבה האישי, ודווקא מפני שאנשיה אינם היום בתחום הצבא,

אם כי שנים מחבריה באים משורות צה"ל, יש בזה שיווי משקל של האספקטים,

של מי שמכיר את צה"ל מבפנים, יש בוועדה האספקט האזרחי, אינטגרציה, הגינות

מוסרית וצבורית. לא הייתי מהסס, אם היועץ המשפטי לממשלה מוצא את

הפורמולה לכך, להרחיב את סמכויותיה של הועדה - או לפי הלוח או לפי

ההגדרות של המושגים שאותם יש לבחון. כלומר לא צריך לומר שהיא תטפל בכל

מה שהיה עד ה-29 בנובמבר או בדצמבר. אלא יכולים לתת הגדרה או לפי

התאריכים או לפי תפקידים מיוחדים ולהרחיב את ה"רפרנס" או את התאריך

או את שניהם יחדיו.

אני מבדיל בין שני דברים, בין מה ששייך

לתלונת גונן ובין מאמרי שרון. אלה הבדקים את תלונת גונן או מי

שבדק אותה, יזמין את כל מי שהוא צריך להזמין. זכותו של אדם שהושפל

או הורד - הורד באופן רשמי או הושפל בבית חרושת של חלישות, אם צדק

או צדק למחצה - זוהי זכותו להגיש את תלונתו.

השר י. בורג:

בנוגע לענין מאמרי שרון, אני מזהיר מפני

הליכה לכנסת ביחסי הכוחות של היום. אם ברוב גדול או ברוב קטן, העסק אינו כדאי. הרבה יותר טוב לענין, אם אנחנו מרחיבים את ה"טרמס אוף רפרנס" של הועדה.

מה אתה רוצה להוסיף לסמכיות של הועדה?

השר א. אבן:

על פי ה"טרמס אוף רפרנס" שנקבעו לועדה, יש לה^{מכור} לבדוק את הדברים הק עד הכלימה.

רה"מ הנב' ג. מאיר:

גונן זה גונן, הוא חייל.

השר י. בורג:

מה אתה רוצה להעביר לועדה?

הרמטכ"ל ר/א ד. אלעזר:

אני רוצה להעביר לועדה: אם היה אדם שלא שמר

השר י. בורג:

פקודות, זה אינו שייך לכך שגונן צריך להתגונן.

אבל יש עכשיו אלוף שרון שאמר כי עשה דברים אלה ואלה - מי יבדוק אותם? האם אלוף אחר? זה אינו מתקבל אצלי.

אני מוכרח להגיד שאני אחד היהודים המודאג

השר ש. פרס:

כל כך לא מהאמריקאים או מהרוסיים, אלא אף

פעם אין אני יודע אם אנחנו יכולים לקיים מדינה. יש לנו יצר עצמי של הרס, שכל פעם מבצבץ כמו עננה נזראה על ראש כל קיומנו. צה"ל צריך להגן עלינו, וישראל צריכה להגן על הצבא. עכשיו זה במודעה: להשחיר את הצבא ולהשחיר את המדינה. היחה לנו הסכמה לאומית פעם אחת, שהיו לה עליות וירידות. לפי דעתי אם נזוז ממנה, נהרס את צה"ל. היחה לנו הסכמה שצה"ל הוא טאבו בטיפול פומבי, לא רק מטעמים של שמירה על סודיות, אלא גם מטעמים של אחדות העם. הגנו על המפקדים, אם כי לא היה שום צורך להגן עליהם. היחידי שהיה חשוף לבקורת היה שר הבטחון, הוא אזרח. אבל כלפי הרמטכ"ל ופטה, עמדה בצבור הגנה טוטאלית.

השר ש. פרס:

לדעתי אף על פי שאחרנו ואף על פי שישנם נימוקים להגיד מדוע לא לעשות זאת, כי זה יכול להתפרסם בחוץ לארץ, אני ממליץ מאד שהממשלה תעשה מאמץ עליון כדי להטיל עוד פעם צנזורה על כל הנושאים האלה.

ידוע - וזה לא רק אצלנו - כי כל מלחמה

מתנהלת פעמיים: פעם היא מתנהלת בשדה הקרב ופעם היא מתנהלת בספרי ההיסטוריה או בעתונים. וזה לא רק אצלנו. ראיתי מה שמונטגומרי כתב על מפקד אחר, מה שכתב על פטון ועל כל המפקדים. האחד מאשים את השני בקטל, בחרג וברצח, אבל אחרי שכל המלחמות נסתיימו, אצלנו המלחמה לא נסתיימה עדיין. כל רגע היא מחלקת; וחייילים נפצעים עד היום הזה. שנית: העם אינו יכול להרשות לעצמו מצב כזה.

אני מציע לממשלה, לראש הממשלה ולשר הבטחון, לקרוא לעורכי העתונים ולועדת החוץ ושבטחון של הכנסת, ולהחזיר את כל הענין לצנזורה. אני רוצה להזהיר. איני מציע לטשטש איזה שהוא דבר. מה שאריק אמר בענין משמעת, אינו עומד במבחן אלמנטרי של איזה הגיון או של איזה סדר. כל הצבא בנוי על היררכיה ועל משמעת. בצבא המפקד זוהי המדינה, הוא הקובע ולא אתה הקובע. כל הענין כפי שהציג אותו אריק הוא ילדותי.

אבל לגופו של ענין אני אומר גם לראש הממשלה

וגם לעצמנו, אם לא נצליח, עם כל הרוחות הסוערים ועם כל הסכינים שהושחזו בלשונות שהותרה מהן הרסן, ואף על פי שיש פרצדנטים, ואף על פי שעתון "הארץ" טוען שהצבא פתוח - איני יודע אם הצבא היה פתוח ולא מוגן כמעט כל השנים, אני זוכר את ההשמצות הקשות ביותר כלפי צה"ל, ואף על פי כן הדברים לא דלפו לעתונים, לא נתנו ולא הרשו זאת. לגופו של ענין אני מציע להטיל צנזורה

כדי שצה"ל יישאר דבר המאחד את העם, ואת הדברים שצריך לתקן בצבא, מתקנים מאחורי מסך של הגנה לאומית. יבקרו אותנו - יבקרו.

השר ש. פרט:

איני בטוח אם כל הדיונים בכנסת ואפילו הדיון של היום ישפיעו על מעמדו של אריק, על החלשת מעמדו.

ישפילו את כולנו.

השר י. בורג:

אני מציע את ההצעה שלי כחנאי, כי אחרת

השר ש. פרט:

לא נתקדם. היא צריכה לבוא כדי להגן על

מפקדים וכדי לאסור פירסום של פעולות מלחמה שטרם נסתיימה, לשמור על חוק ההתיישנות, שרק כעבור עשר שנים או מתי שהוא יהיה מותר לכתוב זכרונות ויאשימו אחד את השני ויפיקו לקחים. יש לחזור אל העניין הזה, לא להת לדבר להשתולל. אחרת לא יישאר אצלנו מחוס. במצב הרוח הלאומי שישנו כיום לא יישאר אדם אחד נקי, לא תישאר מחשבה למה שאחר אומר. מה שאני מציע, זהו רק בתחום הצבא.

אני רוצה להצטרף להצעה, להטיל אם אפשר

- איני יודע אם זה אפשרי - על ועדת אגרנט את החקירה בכל המועד

עד סוף המלחמה ולא רק עד סוף הבלימה באותה מיגבלה שאגרנט אמר.

אם רופא מנתח חולה, יכול כל אדם לפסוק אם צדק או לא צדק? יש צד מקצועי בניהול מלחמה. נכנס אדם לבית החולים עם כאב ביד; רופא אחד מציע לכרות לו את היד, רופא שני מציע לעשות לו תחבושת. איך אפשר לבדוק זאת?

זה דווקא אפשר לבדוק.

השר ו. שם-טוב:

ישנו צד מקצועי בדבר? רופאים שומרים על

השר ש. פרט:

כך בסוד ואינם מספרים על מחלת החולה.

יש צד מקצועי בניהול מלחמה.

חוץ מזה שאנחנו מתרגשים, קוראים הורים פתאום

שילדיהם נפלו על לא דבר. זהו דבר מחריד. מחר ילדים אחרים צריכים ללכת לצבא. איני מודאג כל כך מהצד הפוליטי שבדבר. אבל איך יכולים ילדים ואמהות בארץ הזאת להיות שקטים אחרי דבר כזה? העניין הוא חמור מאד.

השר ש. פרט:

אני מציע לא להתרשם מהעמדה של "הארץ" ומהעמדה של שוקן, שאם עתונאים יבקרו את הצבא, לא תהיינה תקלות בצבא. ישנן תקלות בכל מלחמה. אם אפשר, יעשו את המלחמה הזאת שופטים וחוקרים ולא יישאר סוד. אבל בצורה כזאת כפי שזה נעשה היום פירוש הדבר להוסיף שעורוריה לשעורוריה. זה לא יפתור שום דבר. אחרי המלחמה צה"ל עושה את המהלכים שלו ומפיק את הלקחים.

הצעתי היא בשני הדברים האלה: הממשלה חייבת להגיש חוק בנושא הזה של הגבול בין החיים הפוליטיים ובין חשירות הצבאי בדרגים הגבוהים. אני יודע שאין זה דבר פשוט. צריך לעשות זאת מתוך מחשבה מדוקדקת, לא לקפח את מישהו ולא להפריז. אבל צריך לבקש שהענין יימצא בבדיקה.

ואלהן הצעותי. יש לעשות זאת באופן נמרץ ונחרץ ולא להיבהל מהבקורת. מוטב שיבקרו אותנו על שאנחנו מפעילים צנזורה מאשר ינסו לפרק את הרצון הטוב ואת האמון של העם, שנבנה בקשיים עצומים סביב צה"ל. והדבר דרוש כל זמן שאנחנו במצב של מלחמה.

השר מ. קול: מה שקרה, היה בשבילי אישית זעזוע נורא. וזה משתי סבות. הערכתי מאד את אריק כאדם. הייתי פעם ביחסי-ידידות אתו ולא קלקלתי שום יחסים. הערכתי אותו כאדם וגם כמפקד. יש לי כל הזמן אליו יחס חיובי מסויים. הזעזוע הראשון היה לי כאשר היינו אצלו עשרת השרים בפאיד. זה היה בשבילי מזעזע מאד.

רה"מ הגב' ג. מאיר: כאשר הייתי אצלו באוגדה שלו והוא דיבר בפני המפקדים והתחיל להרצות לכאורה על מהלך הקרב ואחרי כן נכנס לכל מיני דברים אחרים, הפסקתי אותו. אמרתי לו: אם אתן לך להמשיך ככה בנוכחות המפקדים, הריני נותנת גושפנקה של ראש הממשלה לויכוח פוליטי במקום צבאי; אני מבקשת ממך להפסיק, והוא הפסיק.

השר ש. הלל:

הצרה היא שבמקרה זה אחרים התחילו בתיאורם

של דברים. הוא היה האלוף השלישי או

הרביעי שדיבר. האוירה ששררה עקב הדיבורים של האחרים לא היתה

טובה יותר..

רה"מ הגב' ג. מאיר:

כאשר נפגשתי עם כולם, זה לא היה.

השר מ. קול:

הדבר השני המזעזע בכל העניין הזה הוא שהדמות

של צה"ל הולכת ונהרסת בעיני העם, על ידי

כל הדיבור הזה, על ידי כל הכתיבה הזאת, על ידי כל הראיונות האלה.

שואלים הורים ושואלים גם ילדים שצריכים ללכת לשרת בצבא; איזה צה"ל

הוא זה? אני יודע שזה גרם לזעזוע אצל קצינים. יש לי אח שהיה קצין

בצה"ל עשרים שנה, הוא היה חייל בבריגדה. הוא מזעזע מהעניין הזה.

מה קרה פה? מה מרחש פה? איני מכיר את צה"ל.

העניין הזה הוא איפוא כבד מאד. מוכרחים

לקבוע תקופה של צינון של שנתיים מאז שמפקד בכיר יכול להשתחרר מצה"ל

ולעבור לחיים פוליטיים. גם מה שפרט אמר עכשיו מוכרח להיבדק, שאנשים

שהם פעילים בחיים הפוליטיים אינם יכולים בדרגים הגבוהים למלא שירותים

צבאיים ואפילו בזמן חירום. אמנם זה קשה מאד. אבל צריך ללמוד את

הלקחים ממה שהיה.

ועכשיו אני רוצה לומר דבר לשר הבטחון:

אתה שר הבטחון משנת 1967. זוהי התקופה שאריק מדבר על אודותיה

וכותב על אודותיה. בזמן שהייתי אתו בגדה המערבית לקח אותי לפאיד

והלך להראות לי את הגשרים. יש בינינו יחסים אישיים טובים והוא אמר

לי: משה, אינך יכול לתאר לך, אין זה צה"ל שהיה; צריך לטלטל את צה"ל.

יש כאן סכנה גדולה מאד לצבא ולמדינה. כך הוא דיבר אלי.

השר ו. שם-טוב:

בכל זאת "אנחנו מעצמה צבאית".

השר מ. קול:

משה דיין, זוהי התקופה שאתה משרה בה

כשר הבטחון. אני פונה אליך: אתה צריך

לבוא לעם הזה ולומר האם באמת התמונה שחורה כפי שמציירים אותה. קרה מה שקרה במלחמה. על זה ישנה ועדת חקירה. על זה איני מדבר. אבל ביחס לתקופה שאתה אחראי לנושא הזה, אתה יושב בחדר הזה בתפקיד של שר הבטחון, אתה צריך לומר לעם הזה מהי התמונה האמתית. הרי יש גם צה"ל אחר. העניין הזה מזעזע כל כך ומזעזע רבים. זוהי שיחת היום. אין זה עניין ספונטני, הגובה לדברים שאריק אמר, מקרה זה או אחר. אתה אישית חייב לדבר אל העם הזה. אתה חייב לומר זאת כשר הבטחון של הממשלה הזאת. אתה משמש בתפקיד של שר הבטחון בשתי ממשלות. אנחנו יושבים פה יחד. לך יותר מאשר למישהו אחר האבטוריטה לומר זאת לעם: האם באמת התמונה כה מחורידה? האם צה"ל הידרדר כל כך, כפי שמתארים, שהוא מהווה סכנה למדינה? ומה ביחס למשמעת הזאת ולכל הדברים שנאמרו? יחד עם זה אני מסכים למה שאמר שר הפנים. צריך לתת לכל אדם להתגונן. זהו דבר אלמנטרי. זהו עניין של צדק. צריך לנהוג בעניין זה כפי שצריך לנהוג.

השר פ. ספיר:

איני יודע אם ישנה שאילתה או מתנהל בירור.

אבל דומני שצריך להגיד קודם כל לוועדת

החקירה, כי במדה שישנה חקירה אין הבדל בין 14 לחודש, 24 או 29 בו.

זהו המשך טבעי, הדברים קשורים ושלובים זה בזה. הבלימה היתה

ב-9 באוקטובר. אבל איני יודע מהו המושג "בלימה". אם נכנסים ליום

אחד של המלחמה, צריך כנראה להמשיך בכל התקופה.

אני וודאי איני יכול לדבר על מה שדיבר

פה בר-לב על הבדל בין פלדה ומוח ועל כל הדברים האלה ששרון אמר

בראיזנות. כל אדם וודאי יגיד מה זאת משמעת ומה זה למלא פקודה.

לא צריך להיות בשביל זה חבר כנסת. איני מציע שנעסוק בשאלה החסינות

שלו כחבר כנסת. אבל יש צא שני דברים שאני יכול לשאול. אני יכול

השר פ. ספיר:

להגיד את דעתי שלא יתכן דבר כזה. כולנו מוכרחים בענין זה להגיד דברים ברורים, אבל קודם כל וודאי ראש הממשלה ושר הבטחון.

יש דבר אחד אנושי. לא הכרתי את גונן.

אבל מתהלך בתוכנו אדם והוא טוען שנעשה לו עוול. הוא אמר לי: עד שאוציא את נשימתי האחרונה, אעמוד על כך שיוציאו לי פסק דין של צדק. כך הוא חושב וכך הוא מדבר. יתכן שהוא כן אשם, אבל ידונו בדבר ואז יידע שהוא אשם ואריק הוא צדיק בדולח. זהו ענין אנושי שיש לטפל בו.

אם במשור שלי בן אדם אומר שיש לו תלונה,

אני אומר שצריך לברר. אני מקבל מכתבים מפקידים המתלוננים, אני אומר שצריך לברר את תלונותיהם. לפעמים מתברר שזה חלום. יגאל ידין בא אלי בתלונה על איזה ענין במכס. לא עברו עשרים וארבע שעות, קראתי את האנשים ואמרתי שיבררו. בררו והוציאו מסקנה. אני איני מוציא מסקנה. אם לאדם יש תלונה, אם שמו חזני או שמו יגאל ידין או הוא סתם אזרח, צריך לברר את התלונה.

יש דבר חמור מזה. הדבר הכי מחריד בדבריו

היה, שמה ששייך למינוי קצינים לתפקידים בצה"ל, הרי זה נעשה לא לפי שיקולים צבאיים ולא לפי כושרו של האיש, לפי שיקול התכונות הדרושות לחייל, אלא לפי נימוקים פוליטיים.

לפי נימוקים מפלגתיים.

סגן רה"מ י. אלון:

הוא דיבר לא רק על מינוי אנשים לתפקידים
בצבא^{אלא} שגם הפעלת המלחמה נעשתה מטעמים

השר ו. שם-טוב:

פוליטיים.

כך נהגו לדבריו הספירים, האלונים והגולדה

השר פ. ספיר:

מאירים במשך שש וחצי או שבע השנים לאחר

שנגמרה תקופת הזוהר. אני צריך למצוא מה אמר פעם על רבין.

את גונן איני מכיר, אם כי הוא שכן שלי.

השר פ. ספיר:

קול אמר שאריק הוא ידיד שלו.

השר מ. קול:

הוא היה מדריך במוסד במגדיאל.

השר פ. ספיר:

מה אוכל לעשות ? אביד לך את כל היחוס.

נפל בצבור רעם. ואין זה ענין מזמן הפלמ"ח,

שמדברים על פירוק הפלמ"ח. כאן מדברים שהיתה מלחמה ובמאמר שלו הוא מדבר על כך, אם אני טועה, שהיו מאות הרוגים באשמת אחרים. זה דבר שאי אפשר לעבור עליו בפורמולה או באיזו מלה אלגנטית. כאן הדברים צריכים להאמר בכל החוקף. אני יושב שמונה עשרה שנה על יד השולחן הזה. קורא אני דברים שונים בעתונים על אלופים. אבל דבר כזה עוד לא שמעתי.

הוא אומר דברים על בר-לב. בר-לב יענה

לו אם הוא יודע. נאמר לאריק שאין לו תקות להיות רמטכ"ל. אמנם אין עדים על זה. אבל כך הוא אומר שנאמר לו.

אבל מהו הדבר החמור ? אני רואה לנגד

עיני את הנכד שלי שצריך ללכת עוד שנה או שנתיים לצבא. הוא קורא בעתונים והוא מבין בפוליטיקה. הלוואי שהיה לומד היטב כפי שהוא מבין בפוליטיקה. מה הוא ואחרים, שצריכים ללכת לצבא, צריכים לחשוב ? מה הם יכולים לחשוב ? מה צריכה לחשוב אם של נערך או שבנה נהרג ? האם היא צריכה לחשוב שמפני שלאריק לא נתנו להיות רמטכ"ל בנה נהרג ולו היה הרמטכ"ל, היה זה אחרת ?

בענין גונן נאמרו דברים על ידי ד"ר בורג.

אין לי מה להוסיף. צריך לתת לו אפשרות להעלות את חלונתו, בפרט שאומרים כי אינם יודעים עדיין מי זכאי ומי חייב.

ביחס לענין השני זוהי לדעתי האשמה הכבדה

ביותר שמטילים על הממשל, החטא הכבד ביותר שמטילים על הממשלה.

אני צריך שיטירו ממנו את החסינות ויעמוד למשפט. כאן הדברים צריכים להאמר בצורה ברורה שאינה משתמעת לשתי פנים.

השר פ. ספיר:

איני יודע מה אמר שר הבטחון לפני חדשיים.

אחפש. אבל ביום ששי קראתי בעתון ענין חמור מאד. שר הבטחון הוא אזרח, בר-לב הוא אזרח, אריק הוא אזרח. לו הייתי במקום בר-לב הייתי אומר לו מה שאני יודע. תהיינה וודאי הזדמנויות לומר את זאת יותר לאט. חזקה עליו שיאמר זאת. אבל הממשלה צריכה לומר האם עשתה מינויים בצבא כפי שאריק מתאר. על זה היא צריכה לענות, ולא היועץ המשפטי. אין זה ענינו. הוא אינו צריך להתערב בזה. הממשלה צריכה להגיד את דברת.

זה מה שהעטיק אותי כשקראתי את הדברים באחד

העתונים. למה לי לקרוא זאת בשני עתונים? מספיק לי עתון אחד. זה דבר מזעזע ומחריד, וכאשר מצרפים הכל יחד איני זוכר דבר כזה. ועל זה צריכה לבוא חשובה שאינה משתמעת לשתי פנים, אחרת יהיה כחם עלינו.

השר ז. ורהפטיג: אני רוצה להעיר מספר הערות מפני שאני חושב

כי הענין הוא חשוב מאד, ואני חושש שלא נסתבך.

לאחר המלחמה - לא נגמרה עדיין המלחמה - לאחר מלחמת יום הכיפורים חשתי מפני זעזועים הרבה יותר גדולים מאשר ראיון או נאום של אריק שרון או של מישהו אחר. חשתי מפני דברים חמורים יותר. המלחמה נגמרה ולא נגמרה והיא הביאה לנו אלפי קרבנות. צאצאֵי צאצאֵי צאצאֵי אומרים שאפשר היה למנוע זאת וכו'. צריך לעשות כל מה שאפשר כדי שלא יהיה זעזוע בצבור, בכל אופן עד כמה שאנחנו צדיקים.

רה"מ הגב' ג. מאיר: אריק זה הצבור? אתה מדבר על זעזוע בצבור.

השר ז. ורהפטיג: אין זה הענין שכל כך מפתיע אותי.

אני מסתובב בין חיילים ושומע מה שהחיילים

מרגישים. איני אומר שאנחנו צריכים כל כך להתפעל מזה. צריך לקבל

את זה ולהלחם נגד זה ולברר ולהסביר.

השר ז. ורהפטיג:

נפריד בין עובדות ובין תיאוריות. את כל העובדות הייתי מוסר לוועדת החקירה, לרבות התלונה של גונן. יש כבר ועדת חקירה, הייתי מעביר אליה את כל העובדות. לא הייתי מפצל את העניין ולא צריך למצל את העניין. כל העובדות בקשר לעניין התחלת המלחמה יש להעביר לוועדה. עובדה אחת נעוצה בשניה. אי אפשר לדון בעובדה אחת מבלי לדון בקודמתה. לכן לא הייתי עושה החקיר מיוחד בעניין הלונה גונן.

בפאיד לא אריק שרון התחיל לדבר. התחיל גונן, המשיך בצורה הרבה יותר חמורה ברון ואחרי כן אגא השיב שרון כדרכו עם הלשון שלו.

צריך לסמוך על כך שיש ועדת חקירה שאפשר להעביר אליה את כל העובדות.

ביחס לעניין של דעות ושל תיאוריות, למשל תיאוריה משונה כזאת איזו פקודה כן ימלא ואיזו פקודה לא ימלא, זהו עניין ששר הבטחון יכול באיזו הזדמנות לומר את דברו עלי. גם לו הייתי מגיע לרשות הדיבור בכנסת, הייתי עושה מזה לעב.

השר פ. ספיר: אחפש הזדמנות לעשות מזה לעב.

השר ז. ורהפטיג: האם צבא נבנה על תיאוריה כזאת? עכשיו שרון הוא אזרח. לפי התיאוריה שלו הוא נזרק

מהצבא. אומרים שעזר וייצמן נזרק מהצבא. אם אינו יכול להיות ומטכ"ל, הוא נזרק מהצבא. אבל עזר וייצמן עם העדינות שלו ועם האחיות שלו הצטמצם בזה שהלך לפוליטיקה ולא התקיף אחרים. שרון התקיף. צריך להשמיע נאום אחד או שנים נגדו.

השר מ. קול:

באספת "ליכוד" היילים מוחאים לו כפים
כשהוא מדבר נגד פיקוד צה"ל.

השר ז. ורהפטיג:

לא נכניס חומר נפץ שצנזור יגיב על דעות.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

מדוע זוהי רק דעה? מדוע אחת מעלה את
זה לקטיגוריה של רוח? הוא אומר למעשה
לחיילים: אינכם צריכים להישמע למפקדים.

השר ז. ורהפטיג:

אבל עכשיו אין הוא מפקד, הוא אזרח. אם
בגין יבוא ויאמר שלא צריכים לשמור על המשמעת,
זוהי תיאוריה. הוא מבסס ^{דאג עכ-כך} שהוא פעל כפורש בימי המלחמה נגד ההגנה. זוהי
התיאוריה שלו. נתווכח אתו. אבל עכשיו הוא אזרח ומותר לו לומר זאת.
עכשיו שרון מספר שהפר מקודות. אפשר לומר: אין אדם משים את עצמו רשע.
לו תפסנו אותך בשעתו, היינו מעמידים אותך למשפט. לא תפסנו אותך,
לא העמדנו אותו למשפט.

to bagatellize it

זה יותר טוב מאשר לעשות מזה דבר גדול. אפשר לומר כי המרידות מדברת
מתוך גרונו. לא נעשה רמטכ"ל כי חשבו שאין הוא מתאים לכך. יכול
אדם להיות לוחם מצויין אבל אין הוא מתאים להיות רמטכ"ל. לא הייתה
ממנה כרמטכ"ל כל מי שמצטיין כלוחם, אפילו לוחם קרבי ואפילו מפקד,
אם אין לו השיקולים הדרושים גם ביחס למספר האבידות. אם הוא מדבר
ברא יון על כך מי לא מנע אבידות, הרי הוא אינו מסוגל להיות רמטכ"ל.
כי אחד הנתונים של רמטכ"ל שיהיו לו השיקולים האלה. הוא יכול
להיות מפקד מצויין של חטיבה ושל אוגדה, אבל רמטכ"ל אינו יכול להיות.
הוא ישא עוד נאום ויתן עוד ראיון. אם זה יעבור לו עדת החקירה ויחטטו
בעובדות, הוא עצמו יעמוד לפני ועדת חקירה.

אלא מה? יש לו תיאוריות. יקום פעם סגן

ראש הממשלה וינאם נאום נגד התיאוריות שלו. פעם ימצא שר הבטחון
אפשרות לענות על התיאוריות הללו.

איני חושב שצריך להגזים בשתי הנקודות האלה,

בתיאוריה שלו וביחס לפוליטיזציה בצבא. קצת היה איזה פוליטיזציה

השר ז. ורהפטיג:

בצבא. זהו דבר טבעי שאלופים, כאשר הם יוצאים את הצבא, הולכים קצת לפוליטיקה.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

לא זאת היחה הכוונה ולא זה נאמר. השאלה היא: איך החייל נעשה לקצין, כדי שיוכל אחר-כך לעזוב

את הצבא.

השר ז. ורהפטיג:

מבחינת הגיל ומבחינת המעבר הרבה אלופים יצאו לפוליטיקה, הן ל"מערך" והן ל"ליכוד". זה מביא

קצת למערך של פוליטיזציה. צריך באופן קטיגורי להכחיש את העניין ולהעמיד את הדברים על אמיתותם. אבל לא צריך לתת לזה יותר מדי תשומת לב. יחד עם זאת קשה מאד לפעמים. כאשר מתקיפים את הרמטכ"ל, אנחנו צריכים לעמוד לימינו בכל הזדמנות. היום מתקיפים את פלוני ומחר יתקיפו את אלמוני. אבל אין לעשות מזה הקירות משפטיות ואין להחמיר את הצנזורה אלא פשוט לתת על כך תשובה עניינית ובירור ענייני ולהעביר את כל העובדות - לאותה ועדה ולשום ועדות אחרות ולשום חוקרים אחרים.

סגן רה"מ י. אלון:

אני מוכרח לומר שאינני מאושר מהדרך שבה טיפלו בכמה בעיות משמעותיות במרוצת המלחמה ומיד לאחריה.

אנחנו דנים בשלב מאד מאוחר בבעיה שהפכה לחולי. כאשר אחד מהבולטים בין המצביאים בהיסטוריה הכללית, דגלס מר ארתור, פסל את מפקדיו ואת הממשלה שהטמיכה אותו להיות מפקד הכוחות - נשיא ארצות הברית, שתחילה חשבו שייחשב כאחד הגדולים בהיסטוריה של המלחמה, סוחר סדקית קטן, הארי טרומן, בניגוד לכל מעריצי מק ארתור באמריקה עד לשחקני הבייסבול, העביר את המצביא הזה מתפקידו.

השר ז. ורהפטיג:

אבל ויתרו לו על משפטים.

סגן רה"מ י. אלון:

אתן דוגמא פחות דרמטית: כאשר לרמטכ"ל של מבצע קדש נתברר שאחד ממפקדי החטיבות

סגן רה"מ י. אלון:

לא התנהג כפי שהוא רצה שיחנהג, הוא באמצע המלחמה הדיח אותו מהפקידו ומינה אחר במקומו. זה היה ידינו שר הבטחון דהיום, ובצדק עשה כך. זוהי סמכותו וזוהי זכותו של הפיקוד, כי אין דומה שום אחריות לאחריות של פיקוד בזמן מלחמה. ישנם סוגי אחריות שהם החמורים בשרשרת התפקידים לשני אנשים: לרמטכ"ל ולראש מדינה אכזקוטיביה, במקרה שלנו ראש הממשלה ובמקרה של ארצות הברית נשיא המדינה. לפעמים אתה מרגיש שמכל הסמכויות שיש לך בהן שותפים, מגיע רגע שבו אתה עומד עם עצמך ואתה חייב להחליט החלטות, והחלטות קשות עם כל האחריות המשתמעת מכך. לכן אני מצטער לומר שהטיפול בהתנהגותו של האלוף שרון - ויש לי לומר עליו גם לשבח וחרבה מאד לבקורת עליו - אבל הטיפול המשולש של שר הבטחון, הרמטכ"ל והיועץ המשפטי לממשלה היה טיפול אומלל. כל אחד תרם את חלקו לתוצאה שהיום אנחנו עדים לה. משום מה שר הבטחון בחר לעצמו בנושא הזה, למלא תפקיד של שוטר תנועה. הוא גלגל את הנושא בין הרמטכ"ל לבין היועץ המשפטי לממשלה וחוזר חלילה. זה אינו מספיק.

אני יודע שכל אחד מאתנו אחראי לתיק שהוא נושא בו, אבל כולנו יחד אחראים על הכל, מתוך קולקטיביות, מתוך אחריות משותפת, מתוך חברות.

עם כל הכבוד ליועץ המשפטי, ערעור המשמעת

בחזית הדרום, בשעת הקרבות הגורליים ביותר - אי אפשר לבחון אותו באמת-מדה משפטנית. ואני לא במקרה מוסיף את ה"נ", להבדיל מ"משפטית", כי ה"נ" זוהי האות המקלקלת את השורה. יש הבדל בין "לאומיות" ובין "לאומנות". לאומיות היא חיובית, לאומנות היא שלילית.

אם אזני שמעה נכון, היה רגע שקצין בכיר

של צה"ל צריך היה לראיין במקודת הרמטכ"ל את האלוף שרון, וכיוון שהוד מעלתו מפקד האוגדה סרב להפגש עם הקצין הבכיר, הסכים היועץ המשפטי אישית לשוחח אתו. מה פירוש הדבר? שר האוצר הביא דוגמה

סגן רה"מ י. אלון:

מאגף המכס. והאם כאן מדובר על פקידים מכס ? אלה מצביאים ומפקדים החולשים על גורלות חיי אדם, על גורלן של חזיתות ועל גורלה של המדינה. מה פירוש הדבר שויתרו לאלוף - ולא חשוב מי הוא - שסרב להופיע בפני קצין בכיר שמינה הרמטכ"ל ובמקום זה הואיל היועץ המשפטי לממשלה לקבל אותו ולשוחח אתו ולשמוע את אשר יש בפיו ולארגן אינטרביו, סליחה, בין הרמטכ"ל ובין מפקד האוגדה הכפוף לאלוף פיקוד הדרום ?

המשך הדברים רשמה ת.כ.

(לפני כן רשם י.מ.)
רשמה ת.כ

סגן רה"מ י.אלון

זה אינו נראה לי בשום אופן. או שהיה פה פחד

שלא במקום, או שהיה כאן חשבון שלא במקום, ובוודאי שלא נראית לי העצה המכשילה של היועץ המשפטי, שאמר כי אולי העניין הזה ייבדק תוך כדי בדיקה לקחי המלחמה. יש הבדל בין למוד לקחי המלחמה כדי ללמוד מהם, גם כאשר ישנם אסונות, וכל מי ששירת כמפקד, היו לו אסונות. גם לי כמפקד קרום אסונות תחת פקודי, גם כאלה שעלו בחיי אדם. אני יודע אותם אחד-אחד. אך יש הבדל בין זה לבין טפול משמעותי חד-משמעי, ובמקרה זה לא טפלו כך. אנו מוכרחים לדבר אמה בינינו לבין עצמנו, לא תמיד אה כל האמת, אך לפחות שמה שנאמר יהיה רלוונטי. כאשר נמתחה בקורת על האלוף שרון, על הראיונות שלו שפורסמו בחו"ל והועתקו בארץ, תוך אי הזדקקות חוקית לצנזורה, - ועוד אומר משהו על עצת שר החבורה בעניין זה, - הגיב על-כך שר הבטחון בפומבי, בנוסח של אף אחד לא מת בגלל שאריק שרון נתן ראיונות ל"ניו-יורק טיימס". קודם כל איני יודע אם אף אחד לא מת, לא בדקתי ואיני רוצה לבדוק זאת. אך לאלוף שרון, לאוגדת האלוף שרון ולכל צמרת צה"ל, מה פירושה של הערה סלחנית וחביבה זו, המושמעת בחן האופייני לשר הבטחון, מבחינת ההיתר - תסלחו לי - לצפצף על המשמעת הצבאית? שמענו היום דבר חשוב מפיו של שר הבטחון, שהערות^ב אותו מאד. שר הבטחון אמר ש-א. מעולם לא אמר לאריק שיהיה פסול לתפקיד צבאי בכיר יותר, מפני שאנו (או "הם", כפי שאמר ספיר) לא ניתן, בעוד שלמעשה אמר לו כי היות והוא עוסק בפוליטיקה, לא יוכל להיות רמטכ"ל. זהו הבדל משמעותי. אך מאחר שאריק שרון אמר את הדברים לעתונות, וכל הארץ יודעת אותם, מיה חשוב שכל הארץ תשמע גם את התקון הזה. אולי אז לא היה שר הבטחון מקבל אותן מחמאות מאריק שרון, כפי שקיבלן בראיונות האחרונים. בכלל, נחיייה כולנו על-פי המחמאות של אריק שרון, יום אטאל-יום בטאל - פעם אין כמונו, פעם אנו נוראים.

מה שהעלה שר הדתות ראוי למחשבה. כלומר, מהי תקופת המעבר של אלוף בכיר בצה"ל לחיים הפוליטיים. זוהי שאלה לגיטימית, ואולי נדון עליה לא בהקשר של היום, כדי לא לערבב את היוצרות. ההזדהות היחידה שהשמיע שר הבטחון עם קציני הצבא המושמצים, הייתה בכך שאמר כי לא החליף אף קצין אחד כתוצאה מהמלחמה. אריק שרון הלך לכנסת כתוצאה מבחירה אישית שלו. אני לא אומר שהסרת האלוף גונן מפקוד לפקוד, אינה יכולה להחשב כהדחה. לדעתי, זהו אחד הדברים החמורים שקרו. זה מה שאמר שר הבטחון מבחינת הסולידריות עם הקצונה הבכירה של צה"ל והרמטכ"ל, מול דברי הבלע ששמיע אלוף בצה"ל, שרק עכשיו הסיר את המדים. הוא עוד יכול היה להנות מהספק, שמא לא הבינו את הגאונות הצבאית שלו. קראנו כולנו בשני ראיונות סמולטנייט ביום שישי הרבה דברים נוראים, אך הפילוסופיה שלו על המשמעת הסלקטיבית, פדגוגיה האלף+לא+ששמעו+באחד, פרט לתקופת הפרישה מהמרות הכללית בימים שבטרם המדינה, - לא נשמעה פילוסופיה כזו בשורותינו. מכל הקצינים הבכירים של צה"ל, עברתי אולי את המבחן הקשה ביותר. התקוממתי נגד ההחלטה לפרק את הפלמ"ח בכל מהותי, ולא פעם היו לי עם בן-גוריון וכוחים מרים על-כך, 15/ אשר קבלתי את הפקודה לפרק את הפלמ"ח, ביצעתי אותה. זאת אני אומר בתשובה לקריאת ביניים של שר הדתות, שאיני בטוח שנרשמה.

אלוף גונן אינו מתגונן. הוא היה מפקד

פקוד דרום במלחמת יום הכפורים. אני אולי מכיר אותו קצת יותר משר האוצר, אך הרבה פחות מאשר אתם סבורים. הרבה זמן לא ידעתי שגורודיש הוא האלוף גונן, ומה שידעתי על גורודיש, הוא פחות מאשר על קצינים ותיקים ממנו. אני זוכר מה ששמעתי עליו מהרמטכ"ל עצמו לפני שהיה

סגן ~~ד"ר~~ רה"מ י. אלון

רמטכ"ל, מיצחק רבין ואחרים, איזה מח"ט מצויין היה. נפגשתי איתו בסיני בסיור עם אשכול ז"ל, ואני מוכרח לומר שלא מכל מה שאמר התפעלתי, ולא הייתי בטוח אם המנוי שלו כאלוף פקוד דרום היה מוצלח בעיתו. אך אנו איננו ממנים אלופי פקוד. הממשלה אינה עוסקת בכך.

תסלה לי מאיר שמגר, ההסבר שלך שרצפת למנוע שמפקד אוגדה לא יתלונן על מפקד פקוד, אינו הופס. איני בטוח שזוהו כתב הסמכות של היועץ המשפטי לממשלה מהצד המשפטי שלו. אלוף פקוד הגיש תלונה רשמית לרמטכ"ל, שאחד ממפקדי האוגדות שלו הפך את פקודותיו, לעיתים ביצע מבצעים בנגוד לפקודה ולעיתים ביצע למרות שהפקודה היתה לא לבצעם, לא העביר כלים מאוגדה לאוגדה, למרות שכולנו יודעים כי בזמן מלחמה צריך להעביר יחידות מעוצבה לעוצבה, כדי לעזור האחד לשני. איני מוכן גם היום לומר מי צדק, גורודיש או אריק, אך ^{הוא} אל תלונה של אלוף פקוד נגד מפקד הכפוף לו אפשר לעבור לסדר היום? לו אצל אריק היה מח"ט מעז להפך פקודה? אני יותר ליבראלי מאריק, אך גם אני לא הייתי עובר לסדר-היום על הפרד פקודה מבצעית. האם דבר כזה גומרים בשיחה וחצי נזיפה בין מפקד הפקוד לבין מפקד האוגדה? אם יש תלונה, יש פרוצדורה איך מטפלים בהפרת משמעת. הולכים לפי הפרוצדורה, ולא לפי שקולים אחרים. יש לנו בטן הכל שלושה אלופי פקודים, וכל אחד מהם ממונה על שליט מארץ-ישראל באופן סכמטי. למפקד שהוא אלוף פקוד יש תלונה נגד מפקד אוגדה, ואני לא מדבר על חיי אדם הכרוכים בכך, ועד היום התלונה לא נבדקה? מה זה נובע לוועדת אגרנט? ואילו לא מינינו ועדת חקירה, אילו מינינו ועדה אדמיניסטרטיבית? מה זה נובע לבעית חקירת הלקחים של צה"ל?

שרה התחבורה מצא מוצא נפלא, הוא יחדק את

חרצובות הצנזורה. אילו הצנזורה מילאה תפקידה הלגטימי, גם

סגן רה"מ י.אלון

בעבר היו נמנעות צרות. אך הצרה היא שהצנזורה הצבאית הפכה להיות אסקופה נדרסת, ועניינים של סודות צבאיים יש מקרים שהצנזורה מוחקת והעורך מורה להדפיס, ושום דבר אינו קורה. באותו לילה שבין ישיבת ממשלה לישיבת ממשלה, כאשר עסקנו עם קיסינג'ור בהפרדת הכוחות, ישבתי ליד הטלפון עם עורכי העיתונים, והייתי צריך להשביע אחד מעורכי העיתונים החשובים, שלא יעשה את השבנו עם הצנזורה דווקא באותו ענין. הוא אמר שאם יפרסם זאת, לא יקרה לו כלום, כמו שלא קרה לו גם בעבר, כאשר עמד לפרסם ידיעה, והצנזור מחק אותה. אז האם הצנזורה היא שתבטיח את כבודו של צה"ל ואת מעמדו? ובכלל, האם הדמוקרטיה הישראלית תקבל צנזורה אבסולוטית על צה"ל? אילו הייתי רמטכ"ל, הייתי מתנגד לקבל צנזורה כזו על צה"ל. אם לא מגיעים "דובונים" בסוף ינואר לרמת-הגולן, צריך לבקר את צה"ל, ואם לא מגיעה תחמושת, צריך לבקר את משרד הבטחון, ולא נציל את הרמטכ"ל, את שר הבטחון, את ראש הממשלה ואת הממשלה, אם לא נבקר את מה שראוי לבקורת. אדרבא, כטיל צנזורה על הדברים אשר לגביהם היא הכרחית, אשר גובלים ממש בסכנת נפשות ובפקוח נפש. אבל אנו דנים עכשיו בנושא לאחר שהאלוף שרון יצא מהצבא, והוא חבר-כנסת. הוא איש צבור, ויש לו רשות לדבר על אותם דברים. פורמלית, מותר לו לפתח תזה על המשמעת הסלקטיבית, ועל-כך לא נוכל להעמידו לדין, אם כי כאשר יעסקו בהתנהגותו של האלוף שרון, מותר יהיה להביא את ההגדרות שלו עצמו על המשמעת וכיצד הוא מתפאר שלא מילא פקודות וסדר העדיפויות של מלוי הפקודות. אני מבין שהיום אי אפשר להחזיר את הגלגל אחורנית, ואי אפשר לקבוע שהרמטכ"ל ימנה קצין בודק, ולאור ממצאיו יקום בית-דין צבאי. עוד נהפוך את אריק שרון לקדוש מעונה. בוודאי לא הייתי רוצה שהרמטכ"ל יעשה זאת, בפרט

לאחר ההתקפות של אריק שרון עליו.

מה שראש הממשלה אמרה ביטא את דעת כולנו על הרמטכ"ל שלנו. לכן אין מנוס מדרך של ועדת חקירה על-פי חוק ועדות החקירה. דווקא העובדה שועדת חקירה כזו אינה נזקקת למנוי, אלא מותר לה להביא בחשבון גורמים שונים, וזהו נושא שלא תמיד אפשר לבחון אותו לפי הראיות המקובלות בבית-משפט רגיל, יכולה לעזור כאן. אז אחת משתיים: אם ועדה אגרנט מוכנה לקבל על עצמה את הסמכות לטפל בנושאים אשר טעונים חקירה מהבלימה ועד הפסקת-האש, אדרבא. זוהי ועדה בהרכב חשוב מאד. יש בה גם שופטים חשובים, גם מבקר המדינה וגם מצביאים חשובים מאד בתולדותינו. יבדקו גם את הנושא הזה. אם יסביר לנו היועץ המשפטי לממשלה, ^{שאפשרי הדבר} שתעמוד תלונתו של אלוף פקוד דרום לשעבר לפני ועדת אגרנט, האם באמת היו הפרות של פקודות, של המנעות מעשייה או עשייה בנגוד לפקודה, - זה יהיה הפתרון הטוב ביותר. נבקש מועדה אגרנט להאריך את משך חקירתה ואת נושאי חקירותיה, ולכסות פרק זמן ארוך יותר.

על ה"טרמט אוף רפרנס" הממשלה מחליטה.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

אנו צריכים לבדוק עם שמגר את הנושא. אם יש צורך בתקופה נוספת, בוודאי.

סגן רה"מ י. אלון:

הועדה יכולה לומר כי אי אפשר להפריד בין הנושאים.

השר ז. ורהפטיג:

כדי לא להקים שתי ועדות, הייתי מעדיף

סגן רה"מ י. אלון:

שתעשה זאת ועדה אגרנט. ראש הממשלה, שהיא עתה גם שר המשפטים, צריכה להפגש עם אגרנט ולברר אם הועדה מוכנה לקבל על עצמה את חקירת השלבים הבאים במלחמה, לאחר הבלימה. במידה שה"טרמס אוף רפרנט" שקבענו מספיקים, מה טוב, ולא - נרחיב אותם, ונאמר לגונן כי תלונתו היבדק שם. לוועדת אגרנט יש נושא. לדעתי זהו נושא שיש בו עניין לצבור, הרבה יותר מבכל נושא אשר נחקר עד כה, הרבה יותר מאשר עסק-הביש ופרשת לבון. אם יתברר שועדת אגרנט אינה יכולה או אינה מוכנה לעשות זאת, אזיע באופן פורמלי לממשלה, או היום או בדיון אחר, למנות ועדה חקירה מיוחדת על-פי חוק ועדות חקירה, אשר תטפל בנושא זה.

השר מ.דיין:

ישנו נושא אחד, הוא נושא המשמעת, שאם יהיה סיכום בישיבה זו, צריך יהיה להתייחס אליו בשם כל הממשלה, ולומר את הדברים הברורים ביותר, הקפדה על המשמעת בצב"ל היא יסוד היסודות. ביחס למנויים הפוליטיים, אמרתי קודם כי מבחינת האחריות האישית שלי, אין אף מנוי מאלוף-מישנה ומעלה שלא נעשה באשורי, ואיני רואה שמץ של שקולים פוליטיים בצבא.

ביחס להתאבנות בצה"ל, המצחיק הוא שאריק היה ראש מה"ד. ~~במשך שלוש שנים~~ ראש מה"ד - מחלקת הדרכה - הוא מי שעושה את תורת הלחימה בצה"ל. עד אשר התמנה כאלוף מקוד הדרום, שימש בתפקיד זה.

השר ח.בר-לב:

הוא שימש בתפקיד זה שלוש שנים, מתוכן שנתיים אצלי ושנה קודם לכן.

השר מ. דיין:

אם מישהו עיצב את תורת הלחמה של צה"ל,
היה זה הוא. אחריו היה חקה (חופי).

סגן רח"מ י. אלון:

וגם חקה לא מהגרועים ביותר.

השר מ. דיין:

אך אם יש דבר שמותר למישהו, לצה"ל, זה
לומר שיש התאבנות בצה"ל. מותר לומר שבמשרד
הבטחון יש התאבנות, מותר לומר שבמשרד החקלאות יש התאבנות. אם אני
צריך, גם אני מביע מדי פעם את דעתי על צה"ל, על הפיסה מחשבתית
מטוימת, על שנוי המבנה וכו'. אני רוצה לעשות הבחנה, מותר לומר שיש
התאבנות בצה"ל.

שתי הערות אנפורמטיביות: הראיון עם שרון
התפרסם ביום שישי. במשך כל הלילה לא עצמתי עין, הייתי עסוק כל הלילה.
אריק נתן ראיון ביום ו', לא כולם עסקו בכך כל השבת. שמא מישהו לא
קרא בעיון את הדברים, אני רוצה להקריא מה שהתפרסם היום בעתונים,
כדברי התגובה שלי: "בתשובה לשאלה על תגובתו לדברי ח"כ אריאל שרון
על הרמטכ"ל, שהובאו בראיון שפורסם ביום ו', אמר דובר משרד הבטחון בשם
שר הבטחון, כי ברצונו לחזור ולומר את אשר אמר שר הבטחון בפגישתו עם
עורכי העתונות הישראלית ב-26 בדצמבר 1973 כפי שזה פורסם בעתונים.
בדבר הזה (קודם אמרתי מה שאמרתי, ועכשיו אני רוצה לומר עוד פעם
את מה שאמרתי אז, ואלה הדברים:) בדבריו אלה אמר שר הבטחון בין היתר:
לכל המפקדים שהיו בצבא בתקופה הזאת, מצאתי לנכון לא להעניש, אלא
להחליף תפקיד למפקד אחד - לאלוף פיקוד הדרום. אילו הייתי צריך עכשיו
לבדוק מחדש את הרמטכ"ל, את ראש אג"ם, את ראש אמ"ן, את אלופי הפיקודים,
מפקדי האוגדות ומפקדי החטיבות - לא הייתי מחליף אותם. אני מעביר לנגד
עיני את המפקדים השונים. האלופים של הפיקודים השונים, מפקדי האוגדות:

השר מ. דיין

את דין לנר ואת רפול, ואת ברן, ואת אריק, ואת קלמן, ואת מפקדי החטיבות שלהם ואת כל "האחראים לכל המחדלים": לפי דעתי הם מפקדים ממדרגה ראשונה. צה"ל טוב ויש לו מפקדים טובים. אני מכיר את הרמטכ"לים בעבר ואת המועמדים בעתיד להיות רמטכ"לים" (ובענין זה אריק מספר אחד ברשימה).

של העתיד?

סגן רה"מ י. אלון:

אולי הרמטכ"לים של העבר ייעלבו מכן.

השר מ. דיין:

"לא הייתי עושה אף העברה אחת".

יש לי הסתייגות מלהתווכח עם אריק. את הדברים שצוטטו כאן אמרתי לא בקשר לאריק, אלא בקשר לספר "המחדל". באשר להערתי כי אף אחד עוד לא מת מראיון לניו-יורק טיימס, נשאלתי בפגישה עם נציגי התעשיינים, למה ^{להם} ~~לך~~ זרקו את אריק, ואמרתי ^{להם} כי הפנינו את הנושא ליועץ המשפטי. אך אני רוצה לומר לכם כי עד להפרדה הכוחות היתה לפנינו אפשרות מאד-מאד סבירה של חדוש המלחמה. אריק שרון הוא אחד ממפקדי השדה הטובים ביותר שיש לנו, ואין שמץ של חלוקי דעות על-כך ביני לבין הרמטכ"ל, ואם יש - אני רוצה שהרמטכ"ל יאמר לי. אמרתי לתעשיינים כי אנו נלחמים עתה בערבים. אם אריק שרון נתן ראיון, צריך לברר זאת, אך בגלל זה לזרוק אותו איני מוכן. אם החקירה תקבע זאת, נעשה זאת. אך אני לא זורק אותו, כי הוא עומד עם כך וכך טנקים בחזית המערבית. אך כאשר מצטטים את כל גדולי עולם, כולל ארה"ב, אני זוכר שיגאל ידין סיפר לי על מקרה בו נתפסה הגברת רוזוולט בעבירת תנועה, ונתנו לה קנס של 5 דולר. אם אתם מדברים על ראיונות, תקחו ספרים ותמצאו בהם קטעים מראיונות של הרבה מפקדים בכירים.

השר מ. דיין

באשר לעצם העניין, שיטבו נציגי העתונות ליד
מפקדי האוגדות, כולל האוגדות בפקוד דרום, ושמעו מה ששמעו ורשמו מה
שרשמו, - כל מה שנאמר לחובתו של אריק, אני חותם עליו, אך לומר
שהוא היה היחיד? יבוא בית-דין ויקבע זאת. קטעים נבחרים שלו הופיעו
בספר "המחדל". היו שרי ממשלה בסיוור ושמעו תדרוך של אלופי האוגדות.
שמעתי שהם היו מזועזעים גם מדברים שאמרו מפקדים אחרים שדברו לפני
אריק על אריק. שמעתי גם מעורכי העתונים שלקחו אותם לסיוור, איני
יודע את מי ולמה, והפגישו אותם עם מפקדים אחרים, ואפשר היה למלא
ספר בהשמצות אשר שמעו. זה לא כפי שהוצג כאן, בעניין הזה של דבורים
האחד על השני.

באשר לראיון שנתן אריק ל"ניו-יורק טיימס",
אמרתי כי בעניין זה אם צריך, נעמידו לדין. אך מכאן ועד לזרוק מפקד
אוגדה? מי שרוצה, שיעשה זאת. צריך לעשות זאת בגלל דבר שמצדיק
זאת, אבל על ראיון, צריך למצות את הדין אך לא מעבר לכך.

אני מקווה שהדברים שאמר יגאל עלאש חשבון
ופחד מכוונים אלי ולא אל היועץ המשפטי. אני עובד עם היועץ המשפטי
הרבה שנים, ואף פעם לא הרגשתי אצלו שום דבר חוץ מטובת העניין, ומה
יהיה במהלך שני ושלישי. אצלי יש אולי פחד וחשבון. גם לאחר מה ששמעתי
פה, איני חושב לשפוט בעצמי, וגם לא לסטות מחוות דעתו של היועץ המשפטי
בעניינים משפטיים. העניין מסובך ומורכב ויכולות להיות הצעות כאלה ואחרות.
היועץ המשפטי לממשלה היה גם הפרקליט הצבאי הראשי, והוא מכיר את צה"ל
מבחינה זו הרבה יותר טוב ממני ומאחרים אשר מכירים גם הם את הצד
השפוי של צה"ל טוב ממני. הוא הבר-סמכא מספר אחד בעניינים אלה,
ואני מתכוון לפנות אליו.

לאתם התלונה הראשונה ששפתם על-כך שרון
 אינו ממלא את המקודות של גורודיש וצריך להדיח אותו, שמעתי לפני
 שבר-לב ירד לפקוד דרום. אמרתי לחיים שאם יחליט כי צריך להדיח את
 שרון, שידיחו אותו. חיים לא מיהר להדיח אותו, להדיח מפקד אוגדה. אמרתי
 לחיים:
 אם גורודיש אמר, גורודיש אמר, אך אם אתה יורד לשם, תראה מה שקורה שם,
 ואם תחליט להדיח אותו, תדיח אותו. אני לא מדבר על הדחה משפטית.
 באשר לגורודיש, יש לו טענות. הטענות שלו מופנות אלי ולא אל אריק. לא
 אריק העבירו מפקוד דרום אלא אני. גורודיש צועק עד לב השמיים, שבצד
 שהוא היחיד שבצורה זו הענישו אותו כאילו על המלחמה הזו. אעד כמה
 שאני יודע, יש לו טענות על אריק, אך הוא נפגע מזה שהעבירו אותו
 מפקוד דרום. את זאת לא אריק עשה אלא אני. כאשר התחילה המלחמה,
 לדעתי לא יכול היה גורודיש לפקד על פקוד דרום בהיקף כזה של מלחמה.
 כאשר התחילה כפי שהתחילה, ברור היה שיש כאן חזית הרבה יותר רחבה
 מאשר היתה בפקוד דרום לפני המלחמה, ואז בקשנו שהיים בר-לב ירד לשם,
 וזאת לדעתי אחד הדברים החשובים ביותר שקבלנו. כאשר חיים חזר, טליק
 יצא, ולפני זמן מה כאשר טליק עזב, בא במקומו ברן. זוהי חזית
 קשה ומסובכת ביותר, ורשאית וזכאית מדינת ישראל שיישב שם המפקד
 המתאימ ביותר שישנו בצבא. יכול להיות שלו גורודיש היה מוכיח עצמו
 כמוכשר ביותר, היה נשאר, ולו טליק היה מוכיח עצמו, הייתי מבקש
 ממנו להשאר. אך במחילה, חשבתי שאינו עושה זאת טוב וברן יעשה זאת
 יותר טוב. מאד לא רציתי להכנס לכך כאן, אך אם מדברים על-כך, אין
 מנוס וצריך לומר זאת.

היוע"ה מר מ. שפיר:

הייתי רוצה לחזור ולהתייחס לארועים כפי שהוצגו כאן, ולבסוף יש לי גם הערה אישית. אין בפני לוח התאריכים של הספול בתלונה של האלוף גונן, אך עובדה היא שהאלוף גונן העלה את תלונתו לאחר המלחמה, זמן לא מעט לאחר הארועים שעליהם התאונן, והואיל ויש לי נגיעה כלשהי לצה"ל, ידעתי שאם קורה דבר חמור של סרוב לקיים פקודה תוך כדי קרב, המפקד יודע כיצד לנהוג, היה לי יסוד לחשוב שהתלונה של גונן קשורה באי שביעות-הרצון שלו. ^{מגישפול 12} הנושא הזה עלה בשיחה עם הרמטכ"ל, ובה נאמר כי התלונה הזו אינה צומחת במישרין מצרשא התלונה, אלא היא קשורה באווירה הכללית שהוא קשור איתה. כדי שהתמונה תהיה שלמה אומר, כי קבלתי טלפון מגונן, בו הודיע לי כי אם הרמטכ"ל לא יעשה את מה שהוא צריך לעשות לדעתו, הוא - גונן - יעשה מה שיעשה, כדי שיעמידו אותו למשפט, ואז יוכל להעלות את הענין. דווחתי על-כך לרמטכ"ל. אך גונן עצמו אמר את הדברים האלה לעתונות, והידיעה הזו מונחת במערכת "דבר".

אני סבור שהיועץ המשפטי לממשלה אינו אוטומט להגשת משפטים.

שמעתי את הערתו של סגן ראש הממשלה על אופי העצות שאני נותן, ועוד אתייחס לכך בסוף דברי, אך ברור היה לי שאני חייב לשקול כל דבר לגופו, ולא באופן אוטומטי. מדינת ישראל סבלה הרבה בעבר ממשפטים שהוגשו באופן אוטומטי. היה ברור לי שאתלונה של "מיסוריי", אינה ענין נפרד ועצמאי היה ברור לי שיש ארועים רבים, ואם מישהו אחר יגיש גם הוא תלונה, גם התלונה הזו תיבדק. היו עשרות ומאות תלונות בתצאה מהמלחמה, וועדת החקירה היתה "וונטיל" נוה לכך, ומי שרוצה להוכיח בכך, יבדוק את התלונות שהוגשו לוועדה. אף פעם לא היה מהלך של העברת תלונה באופן אוטומטי ^{בצבא} ^{למא שיקול}

היוע"מ מר מ. שמגר

ישנו תהליך של סנון ובדיקה. כמובן שאפשר לשקול זאת בצורה אחרת. היה ברור לי כי נטילת ארוע אחד אינה אפשרית. דברתי עם הרמטכ"ל, ואמרת לי כי לא יהיה זה טביר, שאחרי מלחמת יום כפור, המשפט היחידי שיתנהל יהיה נגד אריק שרון. אני חושב שזו לא יכולה הייתה להיות המסקנה המשפטית היחידה, ולכן המלצתי על ועדת חקירה אשר נוחנת לכך את הבטוח המקובל. מסיבה זו התנגדתי לבדיקות בלתי פורמליות במקום ועדת חקירה. לגבי המשך הטפול, אני מצטער על-כך שהחלטה של השופט אגרנט, ששמעתי את נוסחה היום, היא חשובה ^{על שיהל} חלקי. זו לא הייתה הצעתי לפנות אל ועדת אגרנט. זו הייתה הצעתו של הרמטכ"ל. איני אומר זאת כדי להתנער מאחריות. לא נראה לי שאפשר לפנות אל ועדת אגרנט ולומר לה שתטפל בשלב שעד הבריחה, פרט ליוצא מן הכלל אחד - מכתבו של האלוף גונן. אפשר לומר שהועדה התבקש לבדוק את הנושא עד תומו, עד סוף המלחמה. אך אם יתברר ענינו של גונן בלבד...

רה"מ הגב' ג. מאיר: לא התרשמתי שיש הצעה כזו.

סגן רה"מ י. אלון: רק זה וודאי שלא.

היוע"מ מר מ. שמגר: אם זכרוני אינו מטעה אותי, לגבי יתרת התלוונות

של גורודיש, שלא הגיעו לוועדת אגרנט, הרגשתי

היתה שיש לבדוק זאת במסגרת חקירי המלחמה, כי כאן לא מדובר על סרוב למלא פקודה בנגוד לסעיף זה או אחר בחוק השפוט הצבאי. אם מישח חושב כי בכך היה מסתיים המשפט, ולא היה נבדק כל מה שהיה מסביב, מהן התוצאות ומה היה יום קודם ויום אחר-כך, - את זאת צריך לשקול, ולדעתי זה נמצא במסגרת השקולים של הפועץ המשפטי. לכן חשבתי שועדת אגרנט צריכה הייתה לבדוק זאת.

הצנזורה פועלת החל מ- 1949 על פי הסדר כתוב בין הרמטכ"ל, ראש אמ"ן וועדה העורכים. נקבע שם פורום שאפשר להתדיין בו. היו עתונאים שהוטלו עליהם קנסות כבדים, היו גם עתונאים שנסגרו בגלל עבירות על הצנזורה. אם אותו עורך עהון אמר כי יפרט את הידיעה למרות שהצנזורה תאסור זאת, הרי שלצנזורה יש כלים כדי לפעול כנגד זה. אני חושב שהצנזור עושה דברים חשובים מאד, אני חושב שהוא מנווט לא רע בים הגדול והסוער הזה. בכל אופן איני מקנא בו על עמידתו מול העתונות אשר רוצה לפרוץ את כל הסכרים. לא כן הדבר לגבי ספרים. יש ספרים אשר פורטמו למרות שהצנזור מחק בהם קטעים, ולא אכנס בעניין זה לפרטים, מסיבות מובנות.

הנושא אשר עומד לפנינו הוא, האם לבדוק את הנושא במסגרת סיכומי המלחמה של הצבא, כדי לבחון את הנושא בכל היקפו, או להציע לוועדה להרחיב את תחום הקירתה. לי נראה כי בגלל נושא אחד לא צריך לעשות זאת. היות ונאמר שצריך לעשות צדק לאלוף גונן, אני רוצה לומר כי האלוף גונן מתלונן על העוול שנעשה לו בכך שאינו עוד אלוף פקוד הדרום. לכן גם אם ייקבע שאריק שרון היה צריך למלא את פקודותיו, אלוף פקוד הוא לא יהיה כתוצאה מכך. בעתונות נאמר שנעשה לו עוול, אך העוול הזה לא יבוא על פתונו על-ידי זה שהתלונות שלו כנגד שרון תבדקנה.

כפי שאמרת קודם, לסיכום הדברים האלה, יש לי הערה אחת אישית: אני כמובן רק עובד צבור ואיני יכול להגיב על דברים שמושמעים, אך היה כאן נוסח של "עצה מכשילה". כל מה שאני יכול לומר הוא, שאני מצטער על הנוסח הזה. יושבים פה חברי הממשלה אשר עובדים איתי כבר חמש שנים. אני לא מאמין שהכשלתי מישהו, ואם ישנה מסקנה אחרת, הדרך פתוחה בפני. אני מצטער שאיני יכול להשיב

היועה"מ מר מ. שמגר

על-כך כפי שיכול הייתי להשיב, בגלל היותי עובד מדינה.

רה"מ הגב' ג. מאיר: אני רוצה לקוות שכאשר אלון אמר זאת, לא החכוון להכשלה בכוונה. לכל אחד מאתנו קרה בחייו שהכשיל בטעות, וזה יכול לקרות גם ליועץ. אני מתארת לי שבמובן הזה נאמרו הדברים, ולא במובן של הכשלה מכוונת.

סגן רה"מ י. אלון: אני ספרתי גם על עצמי, שקבלתי החלטות אשר עלו גם בחיי אדם, ואני מצטער על-כך עד היום. גם יועץ משפטי יכול לטעות, ואני חושב שבנושא זה הטפול היה לא טוב, כולל הטפול של היועץ המשפטי.

השר ח. בר-לב: בהמשך לדבריו של שר הבטחון, אני באמת הגעתי לדרום, וקעבור יום-יומיים המלצתי להחליף את אריק מפקודו. העליתי זאת לפני הרמטכ"ל, וקעבור יום-יומיים המלצתי על-כך שוב, ונאמר לי שמתוך שקולים מסוימים הוחלט לא לעשות זאת. לא אני התמתי על מניויו של אריק שרון כמפקד אוגדה, ולא אני יכולתי לבטלו. לא הייתי נותן המלצה זו, אילו חשבתי שהוא מפקד אוגדה מעולה. התפעלתי ממנו מעט מאד כמפקד אוגדה מעולה. בענין זה דעתי שונה מדעתו של שר הבטחון, כך שאני חושב שבמלחמה הזו היה יוצא רק טוב לו הוחלף בעוד מועד. אך המלצתי לא נתקבלה.

השר י. גלילי: השעה מאוחרת, ואני מותר על רשות הדבור. אני רוצה רק להציע דברים אחדים לסיכום הדיון אשר התפתח בעקבות השאילתה של השר שם-טוב. מה שאני רוצה הוא, שניתן

השר י. גלילי

פרסום להתבטאויות של ראש הממשלה, על דעת הממשלה, בדבר האמון המלא שהממשלה רוחשת לרמטכ"ל, וכן לדברי שר הבטחון והרמטכ"ל אשר הזימו את ההאשמות בנושא הפוליטיזציה של המנויים בצבא ישראל. ניתן פרסום לעיקרי הדברים שאמר הרמטכ"ל בישיבה, בתגובה על ההאשמות שהוטחו כנגדו, נחזור ונדגיש את עיקרי המשמעת המושרשים בצה"ל, הוך שלילת מושגים מסולפים על המשמעת. אני חושב שאנו צריכים לרשום לעצמנו את הודעת הרמטכ"ל, כיצד הוא חושב לנהוג לאחר שנואץ עם היועץ המשפטי לבירור הטענות של גונן.

לאחרונה אני חושב שראש הממשלה, על דעת הממשלה ובעזרת היועץ המשפטי, תפנה אל יו"ר ועדת החקירה ותבקש שהועדה תטול על עצמה בירור נושאים מוגדרים, אמילו הם חורגים מעבר לשלב הבלימה, והממשלה תהיה מוכנה לקבל על-כך החלטה רשמית מתאימה, אם יהיה צורך בכך. אני מדבר על הסיכום לעצמנו, ולא על הפרסום הרשמי. יש דברים שאפשר לברר על-ידי קצין בודק כזה או אחר, במסגרת הסמכויות הצבאיות. יכול להיות שתבואנה עוד פניות, ולא נשנה את סדרי הצבא. אך במידה שיהיו נושאים שהעוסקים בדבר יעדיפו כי יתבררו בוועדת החקירה, גם אם הם חורגים משלב הבלימה, צריך יהיה לפנות אל ועדת החקירה שתחקור גם אותם, ואם תבקש מאתנו שנאשר זאת - נאשר זאת. מה שאני מחשיב בעיקר, זה את הדברים בדבר האמון המלא ברמטכ"ל, הזמת האשמות שווא על פוליטיזציה במנויים, ועיקרי דברי הרמטכ"ל בתגובה על האשמות שהוטחו כנגדו. זה יאפשר לו להמנע מוכוח עתונאי, ואני מצטרף לפניית ראש-הממשלה שהרמטכ"ל ייעיב לעשות לאחר ישיבה זו, אם יימנע מלהכנס לפולמוס עתונאי, באשר לדברים על המשמעת בצה"ל, שלהם אני מייחס חשיבות חנוכית ומוסרית ממדרגה ראשונה.

השר י. גלילי

לבבי נושא גונן וועדת החקירה, איני מציע

פרסופים.

ביחס לגונן, לא הבנתי את הצעתך. אמרת שאתה

השר מ. דיין:

מציע שנרשום לפנינו את מה שהרמטכ"ל מתכוון

לעשות בענין גונן. ~~ההשערה~~ המושג האומר כי הממשלה "רושמת לפנייה"

אומר אצלנו כי הממשלה מאשרת.

לא זו היחה כוונתי. הרמטכ"ל גם לא אמר מה

השר י. גלילי:

הוא מתכוון לעשות, אלא אמר כי הוא שוקל.

לכן אני מציע לא לומר כי הממשלה "רושמת

השר מ. דיין:

לפניה".

כוונתי היא שלנו אין מה לעשות. שמענו מהרמטכ"ל

השר י. גלילי:

שהוא שוקל אם למנות קצין חוקר או לא. יכול

להיות שזה יופנה לוועדת החקירה. איני מציע לקבל בענין זה כל החלטת.

אני רוצה להרהר, ואולי לערער, על נקודה

רה"פ הגב' ג. מאיר:

אחת. ספירתי קודם שבדין ודברים בוועדת חוץ

ובטחון של הכנסת אם ה"טרמס אוף רפרנס" של ועדת החקירה צריכים להיות

עד סוף המלחמה ועד בכלל, או עד תאריך הבלימה, הגיעו הדברים לידי

כך שאנשי "הלכוד" לא השתתפו בהצבעה. זה היה כאשר באתי לוועדת חוץ

ובטחון והבאתי את החלטת הממשלה על מנוי הועדה, וב"טרמס אוף רפרנס"

שלה דובר על השלב שעד תום הבלימה. אנשי "הלכוד" אמרו, מה פירוש

רה"מ הגב' ג.מאיר

עד הבלימה? צריך להיות עד הסוף. התנגדתי לכך. היועץ המשפטי לממשלה היה נוכח שם גם הוא. ואז הם הודיעו שאינם משתתפים בהצבעה. אם נרחיב עכשיו את מסגרת ה"טרמס אוף רפרנס" של הועדה, כדי לכלול את גונן, גם לו היו אנשי "הלכוד" צדיקים, היו צריכים להתנגד ולהגיד שאם יש לממשלה משהו נגד אריק, הרי מה שהיה טרף קודם, עכשיו הוא כשר. אך היות ואינם צדיקים, זוהי טענה שיהיה קשה מאד לממשלה לעמוד בה. אחת משתיים, או שיש עוד דברים שאנו רוצים שהועדה תבחן, עד גמר המלחמה, כל מיני דברים שעלולים להיות, או שבכלל לא. אני חושבת שלא טוב יהיה אם נעשה מענין גונן-אריק דבר מיוחד במינו ונאמר, שרק לגבי ענין זה תאריך הועדה את משך תפקידה, גם אם אין לי ספק שהכוונה שלנו היא אובייקטיבית, וזהו הפורום הטוב ביותר לעשות זאת, ויש אמון אליו. אך לא נוכל לעמוד בהסברים מול הטענה של "הלכוד" שמה שלא רצינו לעשות קודם, היות והענין הזה פוגע באריק, אנו מוכנים לכך.

השר ו.שם-טוב:

אני רוצה להפנות את תשומת ליבו של גלילי

לענין הפוליטיזציה של המנויים. אריק התייחס

בטענותיו לא רק לפוליטיזציה של מנויים, אלא גם למתן תפקידים בעת

קרב.

רה"מ הגב' ג.מאיר:

הוא התייחס גם לדברים אופרטיביים, שם בשדה.

השר ו.שם-טוב:

אני מציע שגם זה יבוא לידי בטוי.

באשר לדברים שצריך למסור לפרסום, אני חושב

שצריך לפרסם גם את השאילתה שלי אשר העלתה את ענין החלונות של גונן

השר ו.שם-טוב

כנגד אריק. מה שהצבור יודע הוא, שלאריק יש האשמות כלפי אחרים, אך ישנן גם תלונות של גונן, ואני מציע לומר שהרמטכ"ל ישקול את הדרכים בהן זה ייבדק, אם לאחר הבירור בין היועץ המשפטי לממשלה לבין ועדת אגרנט יתברר שהועדה אינה יכולה לבדוק מעבר לשלב הבלימה, ולא מתקבל על הדעת שתבדק רק האשמתו של גונן כנגד אריק, אני מציע שהממשלה תדון אם למנות ועדת חקירה לענין גונן-אריק. אני מציע לומר זאת, כי הצבור צריך לדעת שיש גם לגונן טענות.

ר"מ הגב' ג.מאיר

אם אתה מזכיר את גונן, אתה לא יכול לומר

שהרמטכ"ל ישקול, הוא כבר שקל, הוא התייעץ

עם היועץ המשפטי לממשלה, והם העבירו את החומר לוועדת החקירה אשר אמרה כי תחקור עד הבלימה ולא אחרי הבלימה. האם את כל הדברים האלה נביא לפני הצבור, כאשר היועץ המשפטי רוצה עוד לשוחח עם אגרנט? זה לא יתקבל. יתקבל הרושם כאילו עד כה ישב הרמטכ"ל בחבוק ידיים ולא עשה דבר, ועכשיו כאשר זה הובא לממשלה, הוא אמר שיקול. זה אינו נכון. הוא טפל בכך. הוא דיבר עם היועץ המשפטי לממשלה. הוא מסר זאת לפרקליט הצבאי הראשי וזה היה בטפול, עד ששלחו זאת לוועדת אגרנט, וחזרה תשובה שהיא תחקור עד הבלימה ולא לאחר מכן. עכשיו רוצה היועץ המשפטי לממשלה לשוחח איתם על קבלת הפקידים נוספים. התמונה לא תהיה נכונה, אם לא נספר את הכל.

השר ו.שם-טוב:

אפשר למצוא דרך כדי לומר שגם ענין גונן

הועלה מה.

ר"מ הגב' ג.מאיר:

כבר היה בעתון שזה יהיה כאן

השר ו.שם-טוב:

זה לא היה בעתון .

רה"מ הגב' ג.מאיר:

אי אפשר לומר שהעלת את העניין של גונן,
והתוצאה של היוזמה שלך היא שהרמטכ"ל יתחיל

עכשיו לטפל בכך.

השר ו.שם-טוב:

צריך לומר שהעניין ייבדק.

רה"מ הגב' ג.מאיר:

לא נכון לומר שזה יימסר עכשיו לבדיקה. פה נמסר
על כל הצעדים שננקטו עד עכשיו.

השר ו.שם-טוב:

אפשר לומר שהעניין נמצא בבדיקה.

רה"מ הגב' ג.מאיר:

בסדר, העניין נמצא בבדיקה - העניין נמצא בבדיקה.

השר מ.קול:

לגבי הסיכום, אני מציע שנשאל את הרמטכ"ל
אם הוא רוצה שנפרסם את כל מה שאתה מפרט
כאן גלילי. אני לא בטוח שהפירוט נחוץ.

השר י.גלילי:

נעשה זאת בעצה אילו.

השר מ.קול:

חסר לי איזה דבר בקשר לראיונות אחרים. ישנה
בעיה של בדיקות צבאיות, מה הממשלה אמרה
לגבי שמוש בידיעה או במידע בתקופת מלחמה, כאשר אדם נמצא בתפקיד.
מחרף יהיו עוד עשרה ראיונות אחרים, ותהיינה אסיפות-עם, וחייילים
יפחאו כפיים. האם הממשלה לא צריכה לומר שאי אפשר להשתמש במידע כזה

השר מ. קול

של אדם בתפקיד, למען העניינים שלו עכשיו?

רה"מ הגב' ג. מאיר: אני חושבת שזה צריך להעשות בעצה עם הרמטכ"ל

והיועץ המשפטי. הממשלה אינה יכולה להחליט

בלי בדיקה. אם יש צורך בבדיקה, היא תעשה.

השר ש. הלל: אני רוצה להציע, בעקבות דברי ראש הממשלה,

שבקשר לחלונה של גונן, ייאמר שהיתה שאילתה,

שהרמטכ"ל והיועץ המשפטי ציינו שחלק מהדברים יהיו ממילא בבדיקה

של ועדת החקירה, חלק מהדברים ייבדקו כתוצאה מהבדיקה הכללית, ואני

מציע להסתפק בכך. הרמטכ"ל אינו מנוע מכך, ואני לא מציע לומר שהרמטכ"ל

בודק זאת בדרכים אחרות.

השר ז. ורמפטיג: אני מציע שלא להזכיר במיוחד את התלונות של

גונן, אלא לומר כי התלונות הנוגעות לנהול

המלחמה ולמהלכה, שייכות לוועדת החקירה, לאחר שיתברר שאפשר להרחיב את

סמכויותיה. גם ברן דיבר לפנינו, והיו לו המון תלונות, גם לאריק

שרון היו הרבה תלונות. גם אריק שרון יופיע בפני הועדה וגם ברן. לכל

אחד יש האשמות ותלונות, לכל אחד יש נושאים לוועדת החקירה. שמעתי מפי

ברן ומפי שרון תלונות חמורות ביותר. הושמעה גם פניה אישית אל גונן

שעליו להתפטר. כל התלונות תובאנה לוועדת החקירה.

רה"מ הגב' ג. מאיר: האם אמרתי שרק גונן יופיע בפני הועדה?

אמרתי שרק גונן לא.

חשר נ. מלד:

ישנה נקודה שהממשלה אינה יכולה להתעלם ממנה, והיא באלו אמצעים אנו מתכוונים לנקוט נגד גלוי סודות צבאיים ומדיניים אשר באים לידי בטוי בראיון של שרון. האם מבלי שקיים תקנון, אין חובה עלינו להגיב על-כך?

רה"מ הגב' ג. מאיר:

אני חושבת שישנו תקנון בצה"ל.

היועץ"מ מר מ. שמגר:

במידה שמדובר על סודות, זה צריך היה להמחק על-ידי הצנזור. זה הוגש לצנזור, ואם לא נמחק, אלה אינם סודות. ~~אם אדם ציבורי~~ אני מקווה שהצנזור בדק ומחק מה שצריך היה למחוק.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

^{האם} זה היה אצל הצנזור?

מר מ. ארנון:

היה.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

אם היה, אין מה לעשות.

חשר י. גלילי:

אני מציע לא להכביד על הסיכום של הישיבה הזו על-ידי צרוף נושאים חשובים כשלעצמם, אך אין לנו לגביהם הצעות בשלות, כמו בנושא הצנזורה, הספרים הראיונות וכדומה. זו הולכת ונעשית בעיה חמורה מיום ליום. אני לא חושב שדנו בכך ברצינות בישיבה זו, וצריך בהחלט להתפנות לכך. אני מציע שאת סיכום הישיבה הזו נרכז בנושאים שהעלינו: האמון ברמטכ"ל, נושא המשמעת, נושא הפוליטיזציה במנויים ובפעולה, ההאשמות על התאבנות המחשבה הצבאית ובדיקה הטענות באמצעות ועדה אגרנט, אם תאות הועדה להרחיב את

השר י. גלילי

בדיקתה מעבר לשלב הבלימה.

זה אינו לפרסום.

רח"מ הגב' ג. מאיר:

אני מציעה שנקבל את עיקרי הדברים כפי שמנה אותם גלילי, ויחד עם הרמטכ"ל והיועץ המשפטי לממשלה, בנושאים בהם הדבר דרוש, הדברים ינוסחו ויתפרסם מה שצריך ואפשר לפרסם.

מ ח ל י ט י ם :

לפרסם את ההודעה הבאה:
 "שני הבריות והתיירות שאלו בקשר לטיפול בתלונות שהוגשו נגד האלוף (מיל.) א. שרון בעת שירותו הפעיל בצה"ל במלחמת יום הכפורים ובעקבות ראיונותיו האחרונים בעתונות.

היועץ המשפטי לממשלה והרמטכ"ל מסרו מידע על דרכי הטיפול בתלונות שהוגשו על-ידי האלוף ש. גונן.

בהתייחסה להאשמות של חבר הכנסת א. שרון בראיונותיו אמרה ראש הממשלה כי כולנו מעריכים את מעשיו של הרמטכ"ל לפני המלחמה ותוך כדי ניהול המלחמה. הממשלה כולה רוחשת אימון מלא לראש-המטה-הכללי של צה"ל, רב אלוף דוד אלעזר.

ראש הממשלה שללה בתוקף, על דעת הממשלה כולה, את התבטאותו של חבר הכנסת שרון בנושא חובתו של מפקד בצה"ל במלוי פקודות. היא הגדירה דבריו בנושא זה כאידאולוגיה של הפרדת משמעת שהיא זרה לצה"ל. כמו כן התריעה ראש הממשלה על סכנת גלוי סודות של צה"ל על-ידי מפקדי צה"ל בשירות פעיל ובמלואים על יסוד ידיעות שקיבלו עקב מלוי תפקידם.

ראש הממשלה הדגישה כי הממשלה הגדיחה בהרחבה את נושאי חקירתה של ועדת החקירה בראשותו של נשיא בית-המשפט העליון השופט ש. אגונט, טענות והאשמות בנושאי המלחמה ייחקרו כמובן בועדה. לפיכך, אין מקום להעלאת האשמות חד-צדדיות בעתונות.

שר הבטחון הצטרף לדברי ראש הממשלה. הוא הבהיר
כי אין זה נכון כי אמר לחבר הכנסת שרון שאין
טכוי כי יתמנה לרמטכ"ל בשל השקפותיו הפוליטיות
אלא בגלל פעילותו הפוליטית האינטנסיבית, בנוסף
להבחרו כחבר כנסת.

שר הבטחון והרמטכ"ל הפריכו את דבריו של חבר
הכנסת שרון על "ה תאבנות", כביכול, של המחשבה
הצבאית בצה"ל, כטענה חסרה יסוד.

כמו כן הזימו שר הבטחון והרמטכ"ל את הטענה
בדבר קביעת מנויים והטלת תפקידים בצה"ל לפי
קריטריונים פוליטיים.

./.